

2021–2022

Normaltariffen – avtalespesialister

For avtalespesialister med driftsavtale med RHF

Takster gjeldende fra 1. juli 2021

Normaltariff
for avtalespesialister
2021–2022

Innhold

Innledning	5
Etiske regler	7
Etiske regler for leger	7
I. Alminnelige bestemmelser.	7
II. Regler for legers forhold til kolleger og medarbeidere.	8
III. Markedsføring og annen informasjon om legetjenester	8
IV. Regler for legers utstedelse av attester og -andre legeerklæringer	9
Reglement for Rådet for legeetikk	9
Kapittel I	11
Forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege.	11
Kodeforklaringer	14
Gråskravert felt	14
Bokstavene d eller k i takstnummerkoden	14
Forkortelser:	14
Repetisjoner:	14
Kapittel I A Legeerklæringstakst på helsetjenesteområdet	14
Kapittel 1C. Midlertidig stønad til vaksinasjon mot covid-19 med Janssen-vaksinen	15
Kapittel II	16
Takster for privatpraktiserende spesialist	16
A. Enkle pasientkontakter	16
B. Konsultasjoner og sykebesøk	17
C. Reisetillegg og ledsagelse av pasient og skyssgodtgjørelse	25
D. Kvelds-, natt- og helgedagstillegg.	26
E. Prosedyretakster	26
F. Laboratorieundersøkelser og prøver	41
G. Radiologi.	43

Kapittel III	.44
Tilskudd til fellesformål for leger	.44
Andre avtaler og godtgjørelser	.45
Honorartakster for legeerklæringer til NAV.	.45
Salærforskriften	.50
Statsavtalen	.50
Del I Generelle bestemmelser	.50
Del II Allmennleger	.51
Del III. Spesialister med avtalepraksis med de regionale helseforetakene	.52
Del IV Honorartakster og tilskudd til fellesmål	.53
Del V Felles mål for tjenester og løsninger.	.53
Avtale om veiledende honorar og retningslinjer for lege-undersøkelse for forsikringsselskap.	.54
I Generelt	.54
II Krav til erklæringer	.54
III Særlig om utlevering av pasientjournal	.54
IV Veiledende honorarer.	.55
V Avtalens varighet og regulering	.56
Avtale om veiledende honorar og retningslinjer for helseopplysninger mellom Statens pensjonskasse og Den norske legeforening	.56
I Generelt	.56
II Krav til erklæringer	.56
III Særlig om utlevering av pasientjournal	.57
IV Veiledende honorarer.	.57
V Avtalens varighet og regulering	.57
F. Veiledende honorarer for diverse helbredsattester.	.58
1. Oversikt over systemer for prisfastsetting for attester og erklæringer.	.58
2. Når det ikke finnes bindende satser – krav til prisopplysning	.58
Honorar for forebyggende arbeid	.59
Veiledende takster for legetjeneste ved idrettsarrangement	.59

Har du registrert deg på Legespesialister.no?

Tidsskriftet har i samarbeid med Praktiserende spesialisters landsforening utviklet tjenesten Legespesialister.no.

Med denne tjenesten ønsker vi å

- Lage et fullstendig register over alle hel- og deltidspraktiserende spesialister i Norge
  - Gjøre det enklere for fastleger å henvise til den rette spesialisten
  - Gi pasienter muligheten til å oppsøke den spesialisten de ønsker
-

Du kan velge mellom en gratis basis-oppføring eller en betalt oppføring med mer informasjon og synlighet.

Les mer på www.legespesialister.no/registrere

 Tidsskriftet

Praktiserende spesialisters
landsforening
DEN NORSKE LEGEFORENING

Legespesialister.no

TIDSSKRIFT FOR DEN NORSKE LEGEFORENING

Innledning

I år er det sjette året jeg som president skriver innledningen til normaltariiffheftet. Samtidig er det også siste gang. Forhandlingene om normaltariiffen har i disse årene gradvis blitt mer krevende, inntil vi i 2018 valgte å bryte forhandlingene. Det var første gang i disse forhandlingenes historie. Legeforeningen har ønsket å bruke forhandlingene til både utvikling av helsetjenesten og inntektsutvikling for våre medlemmer, i tillegg til kostnadskontroll. Denne balansen er utfordrende og krever at alle partene som er involvert går inn i forhandlingene med en felles problemforståelse og en vilje til å bruke alle tilgjengelige verktøy for å løse utfordringene. Dette har dessverre ikke alltid vært tilfellet disse årene. Allerede i mine første forhandlinger stod det klart for Legeforeningen at det var rekrutteringsutfordringer i fastlegeordningen på grunn av økende arbeidspress og manglende finansiering. Det tok flere år før motparten innså dette, og i mellomtiden ble krisen bare dypere.

Det har i disse seks årene blitt tydelig at staten ikke ønsker å benytte forhandlingene som en arena for å utvikle ordningen eller å diskutere økonomi og virkemidler for å sikre bærekraftige ordninger. I stedet viser staten til handlingsplanen og trepartssamarbeidet mellom Legeforeningen, staten og KS. Samtidig opplever Legeforeningen at trepartssamarbeidet så langt ikke har vært en arena der slike problemstillinger løses. Fastlegeordningen står dermed uten en slik arena, og det er en viktig årsak til at det fremdeles mangler det store økonomiske løftet som kan snu utviklingen.

Også avtalespesialistordningen har vært i utvikling disse seks årene. I siste avtaleperiode har det vært utredet ISF-finansiering for avtalepraksis. Legeforeningen har deltatt med innspill til Helsedirektoratet som leder utredningen. Vi er skeptiske til om ISF

er egnet på små spesialistpraksiser, men ønsker likevel å være konstruktive inn i dette arbeidet som må antas å pågå i et par år framover.

Legeforeningen gikk inn i årets oppgjør med et mål om videreføring av enkelte av covid-19 takstene som ble innført i fjor, opprettelse av egen e-konsultasjonstakst for avtalespesialister samt å sikre et godt inntekts- og kostnadsoppgjør. I tillegg kom en rekke krav om endringer i takstene. Statens utgangspunkt var at alle covid-takstene skulle avvikles, men Legeforeningen fikk til slutt gjennomslag for videreføring av viktige e-konsultasjonstakster.

I oppgjøret ligger en inntektsøkning på 2,7 pst og en kostnadsdekning på 3,7 pst. Dette ga en ramme for oppgjøret på 5,5 pst. per 1. juli. Basis- og driftstilskudd samt avsetningene til fondene er økt tilsvarende. I tillegg kommer en særskilt avsetning på 20 mill. kroner til Sykehjelps- og pensjonsordning for leger (SOP) og 40 mill. kroner til Fond for kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet.

Legeforeningen er opptatt av at normaltariiffen skal være mest mulig tilgjengelig og ikke minst forståelig. Partene har derfor igangsatt et arbeid for å se på logikken i systemet og hvordan takstene er beskrevet. Vi håper dette kan bidra til å forenkle takstsystemet. Jeg anbefaler at medlemsbrevet om normaltariiffen som finnes på våre nettsider leses grundig. Et annet viktig ledd i vårt arbeid med å gjøre normaltariiffen lettere tilgjengelig, er Legeforeningens oppdaterte kommentarutgave som er å finne på våre nettsider. Denne anbefales som et supplement til dette heftet.

*Med vennlig hilsen
Marit Hermansen
President, Den norske legeforening*

Etiske regler

Etiske regler for leger

Vedtatt av Den norske legeforenings landsstyre i 1961, med endringer senest i 2015.

I. Alminnelige bestemmelser

§ 1

En lege skal verne menneskets helse. Legen skal helbrede, lindre og trøste. Legen skal hjelpe syke til å gjenvinne sin helse og friske til å bevare den.

Legen skal bygge sin gjerning på respekt for grunnleggende menneskerettigheter, og på sannhet og rettferdighet i forholdet til pasient og samfunn.

§ 2

Legen skal ivareta den enkelte pasients interesse og integritet. Pasienten skal behandles med omsorg og respekt. Samarbeidet med pasienten bør baseres på gjensidig tillit og skal, der det er mulig, bygge på informert samtykke.

Legen har ulike roller som behandler, sakkyndig og forvalter av velferdsgoder. Rollen har betydning for hvordan legen opptrer og for behandling av sensitiv informasjon. Det må skilles tydelig mellom rollene som behandler og sakkyndig. Legen har ansvar for å gi nødvendig og tilpasset informasjon om sin rolle og formålet med kontakten.

§ 3

Pasienten har rett til informasjon om egen helsestilstand og behandling og i alminnelighet rett til innsyn i eget journalmateriale. Pasienten skal informeres i den utstrekning pasienten ønsker det. Opplysninger som kan tenkes å være særlig belastende, skal gis med varsomhet.

§ 4

En lege skal bevare taushet og vise diskresjon overfor det hun/han får vite som lege. Den etiske plikt til taushet og diskresjon kan være mer omfattende enn den lovgitte. Utlevering av informasjon må ha bakgrunn i pasientens underforståtte eller uttrykte samtykke eller i lov.

§ 5

Leger skal ikke utføre dødshjelp, det vil si eutanasi eller assistert selvmord, som begge er handlinger

hvor legen med hensikt bidrar til å framskynde dødstidspunktet. Begrensning av livsforlengende eller nytteløs behandling er ikke å regne som dødshjelp fordi pasienten da dør av sin underliggende sykdom. Det samme er tilfellet ved lindrende sedering i livets slutfase, der hensikten er kontroll med symptomer som ikke lar seg lindre på annen måte.

§ 6

Når en pasient trenger rask og nødvendig legehjelp, skal denne ytes så snart som mulig. Plikten til å yte øyeblikkelig hjelp bortfaller dersom legen har sikret seg at annen lege yter hjelp.

En lege kan avslå å ta en pasient under behandling, såfremt denne har rimelig anledning til å få hjelp av en annen lege.

§ 7

En lege må ikke utnytte en pasient hverken seksuelt, økonomisk, religiøst eller på annen måte. En pasients samtykke fritar ikke legen for ansvar. En lege må ikke innlede et seksuelt forhold til en person han/hun er lege for.

§ 8

En lege skal i sin virksomhet ta hensyn til pasientens økonomi og ikke beregne seg urimelige honorarer.

§ 9

En lege skal ved undersøkelse og behandling kun ta i bruk metoder som forsvarlig legevirksomhet tilsier. Metoder som setter pasienten i unødige fare, må ikke benyttes. Dersom legen selv ikke behersker en metode, skal han/hun sørge for at pasienten kommer under annen kyndig behandling.

Legen må ikke gjøre bruk av eller anbefale metoder som savner grunnlag i vitenskapelige undersøkelser eller tilstrekkelig medisinsk erfaring. En lege må ikke la seg presse til å bruke medisinske metoder legen finner faglig ukorrekte.

Ved utprøving av nye metoder skal hensynet til forsøkspersonen være det primære.

§ 10

En lege skal holde sine kunnskaper ved like og stadig sørge for å fornye dem.

En lege bør etter sin kompetanse bidra til utvikling og formidling av den medisinske viten.

§ 11

En lege bør etter sine forutsetninger medvirke til at almenheten og myndigheter får saklig informasjon om medisinske spørsmål. En lege som avgir uttalelse om medisinske spørsmål til media, bør sikre seg adgang til å kontrollere hvordan uttalelsen blir offentliggjort.

§ 12

En lege skal i sin virksomhet ta tilbørlig hensyn til samfunnets økonomi. Unødige eller overflødig kostbare metoder må ikke anvendes.

En lege må ikke inngå forbindelse med den farmasøytiske industri og/eller leverandører av medisinsk utstyr som kan føre til at tilliten til legens faglige vurderinger svekkes.

Legen må bidra til at medisinske ressurser fordeles i henhold til allmenne etiske normer. En lege må ikke på noen måte søke å skaffe enkeltpasienter eller grupper en uberettiget økonomisk, prioriteringsmessig eller annen fordel. Ved mangel på ressurser innen sitt ansvarsområde bør legen melde fra.

II. Regler for legers forhold til kolleger og medarbeidere

§ 1

En lege skal vise kolleger og medarbeidere respekt og skal hjelpe, råde og veilede dem.

§ 2

Dersom en lege oppdager tegn til faglig eller etisk svikt hos en kollega eller medarbeider, bør han/hun først ta det direkte opp med vedkommende. Formen bør være varsom, spesielt overfor studenter og leger under utdanning.

Hvis dette ikke fører frem, bør legen ta saken opp enten med administrativ overordnet, Dnlfs organer eller vedkommende helsemyndighet.

Dersom en lege oppdager tegn på sykdom eller misbruk av rusmidler hos en kollega eller medarbeider, bør han/hun tilby hjelp.

§ 3

En lege bør ta vare på egen helse og søke hjelp dersom denne svikter.

§ 4

En lege må være varsom med å kritisere kolleger og medarbeidere overfor pasienter og pårørende, men må alltid ha pasientens interesse for øye.

§ 5

Offentlig og annen debatt mellom kolleger i medi-

sinske og helsepolitiske spørsmål skal holdes på et saklig plan.

§ 6

Henvisning og tilbakevisning av pasienter mellom kolleger må bygge på medisinsk faglige kriterier og pasientens behov for et kontinuerlig helsetilbud.

§ 7

Leger skal kommunisere åpent og tillitsfullt med hverandre. Informasjon mellom leger om pasienter skal være tilstrekkelig rask og omfatte det faglig nødvendige.

§ 8

Henvisningspraksis må ikke styres av personlig økonomiske interesser.

III. Markedsføring og annen informasjon om legetjenester

§ 1

Markedsføring og annen informasjon om legetjenester kan bare inneholde opplysninger om:

- virksomhetens lokalisering, åpningstid og administrasjon,
- praksistype, spesialitet (kfr. § 4 nedenfor)
- diagnostiske og terapeutiske metoder
- priser.

Opplysningene må reflektere medisinsk allment aksepterte og/eller vitenskapelig dokumenterte indikasjonsstillinger og/eller metoder. Opplysningene må ikke inneholde noe som er uriktig eller villedende overfor publikum. Markedsføring som kan skape eller spiller på angst, fordommer eller urealistiske forventninger til helsetjenesten, må ikke forekomme.

Markedsføring eller annen informasjon skal ikke omtale mulige eller forventede resultater av definerte tjenester, eller tjenestenes kvalitet. Det skal ikke benyttes formuleringer som kan gi publikum inntrykk av at man ved å unnlate å benytte de annonserte tjenester kan sette egen eller andres somatiske, psykiske eller sosiale helse i fare.

Markedsføring og informasjon om legevirkosomhet må være i overensstemmelse med de intensjoner som fremgår av foranstående.

§ 2

Virksomhetens registrerte navn og organisasjonsnummer skal fremgå av virksomhetens nettside.

Ved markedsføring av og informasjon om legetjenester skal (d)en medisinsk ansvarlig leges navn fremgå. Denne lege anses ansvarlig for at

bestemmelsene i dette kapittel følges. Dette gjelder også dersom det er andre som utformer markedsføringen på bedriftens vegne.

§ 3

Legetjenester skal kun markedsføres alene eller som del av andre helsetjenester.

Ved markedsføring av legetjenester skal det ikke tilbys tilleggsfordeler eller mulighet for å oppnå slike fordeler, eksempelvis i form av rabatter, gaver eller gratis konsultasjoner.

§ 4

En lege må bare bruke slike titler og betegnelser som hans/hennes utdanning og stilling berettiger. Kun tittel knyttet til godkjente norske spesialiteter og kompetanseområder kan benyttes. Lege uten spesialitet skal kun betegnes som "lege".

Det må ikke brukes titler og betegnelser som kan gi et feilaktig inntrykk av legens kvalifikasjoner og virksomhet.

§ 5

En lege må ikke drive reklame eller markedsføring for medikamenter, medisinske forbruksartikler, eller andre helserelaterede produkter. Omtale i faglig sammenheng i artikler, foredrag o.l., uten vinningsøyemed, er ikke å anse som markedsføring.

IV. Regler for legers utstedelse av attester og -andre legeerklæringer

§ 1

En legeerklæring er en uttalelse fra en lege angående en persons helsetilstand. Legeerklæringer omfatter f.eks. utfylte skjemaer til trygdemyndighetene, attester til forskjellige formål og sakkyndighetserklæringer.

§ 2

En lege skal ikke avgi en legeerklæring dersom han/hun er i tvil om sin habilitet. Dersom legen mener at det saklige grunnlag for å utstede erklæringen ikke er til stede, skal erklæring ikke avgis.

§ 3

En lege skal bygge sine erklæringer på nødvendig innhentet informasjon og på så omfattende undersøkelser som formålet tilsier.

§ 4

En legeerklæring skal gi tilstrekkelig informasjon til å fylle sin hensikt og skal være objektiv og nøytral i sin form. Relevante opplysninger må ikke forties

eller fordreies. Erklæringen skal ikke inneholde informasjon som går utover formålet. Når medisinske dokumenter laget for andre formål brukes som vedlegg, skal det i særlig grad tas hensyn til taushetsplikten.

§ 5

Erklæringens adressat, formål, legens forhold til angjeldende person og grunnlaget for legens kunnskaper om personen skal fremgå klart av en legeerklæring. Skriftlige erklæringer skal utformes som et selvstendig dokument og må være datert og underskrevet.

§ 6

Den person som en legeerklæring gjelder har i alminnelighet rett til informasjon om innholdet i en legeerklæring.

Reglement for Rådet for legeetikk

Vedtatt av Den norske legeforenings landsstyre i 1997, med endringer i 1999, 22.5. 2008 og 31.5.2018

§ 1 Formål

Rådet for legeetikk er Den norske legeforenings sakkyndige organ i legeetiske spørsmål.

Rådets avgjørelser er bindende for medlemmene av Legeforeningen, og kan ikke overprøves av de øvrige organer.

§ 2 Rådets virkeområde

Rådets hovedoppgave er å utrede prinsipielle medisinsketiske og legeetiske spørsmål.

Rådet skal rådgi foreningens sentrale organer og medlemmer, samt delta i samfunnsdebatten om medisinsketiske og legeetiske spørsmål.

Rådet behandler klager på leger etter Etske regler for leger.

Rådet behandler ikke saker som gjelder den faglige delen av medisinsk virksomhet eller juridiske spørsmål. Rådet behandler som hovedregel ikke saker som er, eller skal til, rettslig eller offentlig administrativ behandling.

§ 3 Rådets sammensetning

Rådet for legeetikk består av leder, nestleder og tre øvrige medlemmer, valgt av Legeforeningens landsstyre etter § 4. Det velges to nummererte varamedlemmer, som trer inn ved varig eller antatt langvarig forfall (3 måneder eller mer). Vara kan

også innkalles ved behov, men er da ikke stemmeberettiget.

Rådet er vedtaksdyktig med minst tre stemmeberettigede medlemmer.

En av Legeforeningens jurister er sekretær for Rådet.

§ 4 Valg av Rådets medlemmer

Leder, nestleder, tre medlemmer og nummerte varamedlemmer velges av Legeforeningens landsstyre for fire år av gangen.

Sentralstyret oppnevner en valgkomite som fremlegger forslag til sammensetning av Rådet. Rådet bør være sammensatt slik at bredde i kompetanse, interesse og yrkesbakgrunn sikres.

Medlemmer av Legeforeningens sentralstyre kan ikke sitte i valgkomiteen eller i Rådet.

§ 5 Saker til Rådet

Saker kan bringes inn for Rådet av enkeltpersoner, organisasjoner og organer i Legeforeningen. Rådet kan også ta opp saker på eget initiativ.

§ 6 Innledende vurdering

Rådet skal først vurdere om en sak faller inn under dets virkeområde etter § 2 og vedta avvisning eller videre saksbehandling.

Saker som åpenbart ikke hører inn under Rådets virkeområde kan besvares av sekretær og leder.

§ 7 Saksbehandling

Når Rådet vedtar å ta en sak til behandling, skal den eller de saken gjelder, gis anledning til å uttale seg. Saksbehandlingen er som hovedregel basert på skriftlig kontradiksjon. I klagesaker skal klager orienteres om og gis mulighet til å kommentere innklagedes svar. Involverte kan be om å få redegjøre muntlig for saken i møte med Rådet.

Når saken vurderes tilstrekkelig opplyst, fremlegges den for Rådet for vurdering.

§ 8 Uttalelser til Rådet

Medlemmer av Legeforeningen har plikt til å gi forklaring for Rådet for legeetikk. Dersom slik forklaring ikke er mottatt innen angitt frist, kan saken avgjøres basert på den informasjon som foreligger.

Leger er bundet av taushetsplikt, også når de uttaler seg til Rådet.

Klage på lege fra pasient regnes imidlertid som samtykke til at legen kan uttale seg om den konkrete saken, og utlevere opplysninger om pasienten som er nødvendige for å opplyse saken.

Uttalelsene må under alle omstendigheter

begrenses til det som er nødvendig for sakens opplysning i Rådet.

Rådet for legeetikk dekker ikke utgifter for involverte i forbindelse med behandlingen i Rådet.

§ 9 Habilitet

Rådets medlemmer skal alltid vurdere egen habilitet i klagesaker, og fratre ved behandlingen om de har særlige bindinger til saken eller de involverte.

Rådet skal ved oppstart av en klagesak informere involverte om navn på Rådets medlemmer, slik at de har mulighet til å be om at et eller flere medlemmer fratrer under sakens behandling. Slik anmodning skal begrunnes. Avgjørelse treffes av Rådet.

§10 Protokoll og offentlighet

Rådet fører protokoll fra Rådets møter. I protokollen gjengis saksbehandling og vedtak.

Det skal fremgå hvem som har vært tilstede, og eventuelt fravær/fratreden.

Protokollen er unntatt offentlighet, men Rådet kan vedta å offentliggjøre vurderinger og vedtak, med unntak av taushetsbelagte opplysninger.

Vedtak om brudd på Etsiske regler for leger kap. III er som hovedregel ikke unntatt offentlighet, med unntak av personsensitive og taushetsbelagte opplysninger.

Rådets årsmelding skal offentliggjøres. Enkelt saker etter kap. I, II og IV skal anonymiseres.

§ 11 Orientering om vedtak

Den som har henvendt seg til eller blitt innklaget for Rådet skal snarest mulig orienteres skriftlig om Rådets vurdering og vedtak i saken.

§ 12 Reaksjoner fra Rådet

Rådet for legeetikk kan:

- gi kritikk til leger for brudd på Etsiske regler for leger.
- gi pålegg om at kritikkverdige forhold rettes/bringes til opphør.

Ved særlig grove eller gjentatte brudd på Etsiske regler for leger, kan Rådet sende saken til Sentralstyret med anbefaling om eksklusjon fra Den norske legeforening.

Rådet kan formidle saker til annet relevant organ, med unntak av taushetsbelagte opplysninger.

§ 13 Vedtektsendringer

Etsiske regler for leger og Reglement for Råde for legeetikk vedtas av Den norske legeforenings landsstyre. Rådet for legeetikk kan fremme forslag til landsstyret om endringer i regelverket og skal være en av høringsinstansene når forslag er fremmet av andre.

Kapittel I

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege

§ 1

Det ytes stønad dersom lege er søkt for sykdom eller mistanke om sykdom, for skade eller lyte, for veiledning i familieplanlegging, ved svangerskap og ved fødsel. Det ytes ikke stønad til kosmetiske inngrep som ikke er overveiende medisinsk indisert.

Det samme gjelder ved påregnelige følgetilstander etter slike inngrep.

Det ytes også stønad i forbindelse med cervixcytologiske undersøkelser som utføres etter innkalling som ledd i et fastsatt screeningprogram.

§ 2

1. Utgifter til legehjelp hos allmennpraktiserende lege og privatpraktiserende spesialist dekkes etter takstene i kapittel II. Stønad ytes etter de takstene som gjelder på behandlingstiden.
2. Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer kan inngå avtale med legen om direkte oppgjør, jf. folketrygdloven § 22-2 andre ledd. Stønad utbetales i så fall direkte til legen. Legen har da ikke rett til å kreve av medlemmet den delen av legehonoraret som trygden dekker. Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer fastsetter nærmere regler for direkte oppgjør. Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer kan også inngå avtale med Den norske legeförening om direkte oppgjør mellom Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer og medlemmer av Den norske legeföreningen. Slik avtale erstatter med kollektiv virkning individuelle avtaler med medlemmer av Den norske legeföreningen.
3. Når lege, herunder turnuslege, mottar lønn fra kommunen for pasientbehandling i kontorpraksis eller ved legevakt, utbetales stønad til kommunen. Det samme gjelder for stønad til svangerskapskontroller og veiledning i familieplanlegging som utføres av lege ansatt i helsestasjon.
4. Folketrygden yter ikke stønad til legehjelp som utføres av en bedriftslege i den fastsatte arbeidstiden. Utgifter til laboratorieprøver og røntgen-

undersøkelser som bedriftslegen rekvirerer fra utenforstående laboratorie- og røntgenvirksomhet, dekkes likevel ved konkret mistanke om sykdom.

5. For å kunne kreve spesialisttakster merker med stjerne (asterisk) er det en forutsetning at legen har driftsavtale med regionalt helseforetak.
6. Medlemmets egenandeler/egenbetalinger for å oppsøke lege er uttømmende regulert i forskriften, jf. kap.II. Leger er forhindret fra selv å kreve, eller inngå avtaler som innebærer, pasientfinansiering av administrative systemer som betalingstjenester, timebestillingssystemer og lignende. Dersom pasienten ønsker å motta faktura, kan det avkreves et fakturagebyr. Fakturagebyret skal ikke overstige kostnadene ved faktureringen.
7. For å kunne kreve tilleggstakster for spesialister i allmennmedisin (takstene 2dd, 2dk, 11dd, 11dk og 14d) er det en forutsetning at legen har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av de siste 5 år. Leger som har godkjenning som allmennpraktiserende lege etter § 10 i forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller fra Sveits, må innen 5 år få godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin for å kunne kreve tilleggstakster for spesialister i allmennmedisin (takstene 2dd, 2dk, 11dd, 11dk og 14d).
8. Fastleger som jobber i primærhelseteam som driftes etter driftstilskuddsmodellen i forsøksordning med primærhelseteam, kan ikke kreve egenandeler eller refusjon fra trygden i medhold av denne forskriften ved behandling av egne listeinnbyggere.

§ 3.

Det ytes stønad etter honorartakstene:

1. Ved kontrollundersøkelser under svangerskap, ved fødsel og ved behandling for sykdom i

forbindelse med svangerskap og fødsel, og for en undersøkelse etter fødselen.

2. Ved behandling av skade eller sykdom som går inn under folketrygdloven kapittel 13, jf. lovens § 5-25 og under lovene om krigspensjonering. For militærpersoner er det likevel et vilkår at legehjelpen ikke gis av militærlege.
3. Ved behandling av et medlem som er innsatt i fengselsvesenets anstalter, dersom legehjelpen gis ved annet personell enn det som er knyttet til fengselshelsetjenesten.
4. Ved behandling hvor pasientens tilstand er til hinder for at legen kan innkreve egenandelen, f.eks. ved alvorlige sinnslidelser, behandling etter pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A, akutte større skader, bevisstløshet og

dødsfall. Legen må kort begrunne kravet overfor Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer. I tillegg til behandlingstaksten dekkes også utgifter til bandasjemateriell, infusjonsvæsker, oksygen og medikamenter som medgår ved behandlingen etter egen spesifisert regning. Dette gjelder ikke når hjelpen gis ved tilkalt ambulanse.

5. Ved psykoterapeutisk behandling av barn og ungdom under 18 år.
6. Ved behandling av barn under 16 år.
7. Ved undersøkelse, behandling og kontroll for allmennfarlige smittsomme sykdommer (jf. forskrift 1. januar 1995 nr. 100 om allmennfarlige smittsomme sykdommer).

Norsk betegnelse	Internasjonal betegnelse
2019-nCoV	2019-nCoV
Alvorlig, akutt luftveissyndrom – sars	Severe Acute Respiratory Syndrome – sars
Botulisme	Botulism
Chlamydiainfeksjon, genital	Genital Chlamydial infection
Difteri	Diphtheria
Flekktyfus	Typhus fever
Gonore	Gonorrhoea
Gulfeber	Yellow fever
Hemoragisk feber	Hemorrhagic fever
Hepatitt A-virusinfeksjon	Viral hepatitis A
Hepatitt B-virusinfeksjon	Viral hepatitis B
Hepatitt C-virusinfeksjon	Viral hepatitis C
Hepatitt D-virusinfeksjon	Viral hepatitis D
Hepatitt E-virusinfeksjon	Viral hepatitis E
Hiv-infeksjon	HIV infection
Kikhoste	Pertussis
Kolera	Cholera
Kopper	Smallpox
Legionellose	Legionellosis
Leptra	Leprosy
Meningokokksykdom	Meningococcal disease
Meslinger	Measles
Middle East Respiratory Syndrome – mers	Middle East Respiratory Syndrome – mers
Miltbrann	Anthrax
Paratyfoidefeber	Paratyphoid fever
Pest	Plague
Poliomyelitt	Poliomyelitis
Rabies	Rabies
Rubella	Rubella
Shigellose	Shigellosis

Norsk betegnelse	Internasjonal betegnelse
Syfilis	Syphilis
Tilbakefallsfeber	Relapsing fever
Tuberkulose	Tuberculosis
Tyfoidfieber	Typhoid fever
Sykdom forårsaket av meticillin-resistente gule stafylokokker	Illness caused by methicillinresistant Staphylococcus aureus
Sykdom forårsaket av multiresistente pneumokokker	Illness caused by multi resistant Streptococcus pneumoniae
Sykdom forårsaket av vancomycin-resistente enterokokker	Illness caused by vancomycin resistant enterococci
Sykdom forårsaket av entero patogen E. coli (enterohemoragisk E. coli/EHEC, enteroinvasiv E. coli/EIEC, enteropatogen E. coli/EPEC, enterotoksigen E. coli/ETEC, enteroaggregativ E. coli/EAggEC)	Illness caused by enteropathogenic E. coli (enterohemorrhagic E. coli/EHEC, enteroinvasive E. coli/EIEC, enteropathogenic E. coli/EPEC, enterotoxigenic E. coli/ETEC, enteroaggregative E. coli/EAggEC)

Det ytes godtgjørelse etter honorartakstene dersom

1. Ved første legeundersøkelse for personer som søker akutt hjelp etter å ha vært utsatt for vold i nære relasjoner og/eller seksuelle overgrep. Egenandelsfritaket gjelder uavhengig av om hjelpen søkes ved et overgrepsmottak, ved vanlig legevakt eller hos fastlege.
2. Ved allmennlegetjenester der det gis oppsøkende helsehjelp. Egenandelsfritaket kan utløses 4 ganger per kalenderår per pasient per lege. Egenandelsfritaket kan ikke utløses på legevakt.
3. Ved veiledning om, innsetting eller fjerning av langtidsvirkende prevensjon til kvinner i fertil alder som får behandling i Legemiddelassistert rehabilitering (LAR).

§ 4

Ved krav om stønad til legehjelp skal medlemmet legge fram spesifisert og kvittert regning fra legen senest førstkommende måned etter behandlingsdagen. Regningen må i tillegg til kontaktform, diagnose, tariffnummer, dato og klokkeslett for de utførte legebehandlingene, inneholde alle opplysninger som er nødvendige for å avgjøre stønadskravet.

Legen plikter å utstede regning som nevnt på blankett fastsatt av Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer.

§ 5

Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer skal revidere og kontrollere legeregning som medlemmet har levert, og utbetale stønaden til medlemmet snarest mulig, og senest en måned etter at regningen er mottatt.

Stønaden kan ikke innkasseres gjennom legen, ved transport eller ved fullmakt på annen måte.

Hvis et medlem overfor legen har erklært seg ute av stand til å betale den delen av honoraret som

stønaden vil utgjøre, kan etaten etter å ha undersøkt forholdet, utbetale stønaden direkte til legen.

§ 6

(Opphevd)

§ 7

Når et medlem blir erklært arbeidsufør plikter legen å sende blanketten «Medisinsk vurdering av arbeidsmulighet ved sykdom» del A direkte til arbeids- og velferdsetaten samme dag som legesøkingen har funnet sted. Del B, C og D av blanketten leveres til medlemmet.

Legen skal på blanketten dokumentere at medlemmet er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som skyldes sykdom eller skade. Dersom medlemmet ikke er i arbeidsrelatert aktivitet, og dette skyldes medisinske grunner som klart er til hinder for slik aktivitet, skal legen senest når arbeidsuførheten har vart i 8 uker utstede del II av «Medisinsk vurdering av arbeidsmulighet ved sykdom».

«Medisinsk vurdering av arbeidsmulighet ved sykdom» utstedes på blankett fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet og skal være fullstendig utfylt i samsvar med direktoratets retningslinjer. Legen skal bygge utstedelse av blanketten på en personlig undersøkelse av pasienten. Dokumentasjon av arbeidsuførhet bør som hovedregel ikke gis for et lengre tidsrom enn 14 dager om gangen.

§ 8

Hvis medlemmet ikke kan møte fram på behandlingsstedet på grunn av sin helsetilstand, dekker kommunen reiseutgiftene for allmennpraktiserende lege etter lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 11-1 fjerde ledd. Det regionale helseforetaket dekker reiseutgiftene for

privatpraktiserende legespesialist etter lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m.

§ 2-1a første ledd nr. 6.

Folketrygden yter reisetillegg, som utbetales direkte til legen mot innsending av spesifisert regning, jf. § 4.

Kodeforklaringer:

Gråskravert felt

- Betyr at takstene er forbeholdt spesialistpraksis (ikke spesialist i allmennmedisin eller samfunnsmedisin). Disse tilsvarer forskriftens stjernemerkede takster.
- Øvrige takster kan benyttes av alle leger, jfr. dog eventuelle merknader om godkjenningskrav e.l.
- ** betyr at taksten kan kreves der legen har delegert arbeidet/prosedyren til hjelpepersonell ved telefon- eller videokonsultasjon. Øvrige takster kan bare benyttes for arbeid utført av lege.
- COV2 betyr at taksten kan benyttes ved telefon- og videokonsultasjon i forbindelse med utbrudd av SARS-CoV-2 viruset frem til 1. juli 2021.
- Bokstavene d eller k i takstnummerkoden står for dagtakst eller kvelds-, natt- og helgetakst. For takster uten disse bokstavene skilles det ikke mellom dag/kveld/natt/helgedag.

Forkortelser:

- Hon – står for honorar, og angir takstbeløpet i kroner
- Ref – står for refusjonsandel
- Egen – står for egenandel
- Merk – står for merknad
- Rep – står for repetisjon

Repetisjoner:

- 0 – betyr at taksten ikke kan repeteres på samme regningskort, dvs. at prosedyre/undersøkelse/ behandling refunderes én gang selv om den gjentas.
- 50 % – betyr at taksten kan repeteres én gang med halvparten av takstbeløpet.
- rep – betyr at taksten kan repeteres flere ganger på samme regningskort. Står det i stedet et tall, kan taksten repeteres dette antall ganger.
- rep 50 % – betyr at taksten kan repeteres flere ganger, men at det for hver av repetisjonene bare kan beregnes halv takst.

Kapittel I A Legeerklæringstakst på helsetjenesteområdet

Lege kan søke om viktige legemidler på vegne av pasienten. Takst H1 brukes ved legers utfylling av søknad om dekning av utgifter til viktigere legemidler som ikke omfattes av § 2 i blåreseptforskriften. Søknaden sendes HELFO, Postboks 2415, 3104 Tønsberg.

Takst	Tekst	Hon.	Merk.	Rep.
H1	Utfylling av blankett HELFO 05-14.05	152,-	H1	rep.

Kapittel 1C. Midlertidig stønad til vaksinasjon mot covid-19 med Janssen-vaksinen

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
V2	Informere om bivirkninger, komplikasjoner og innhente informert samtykke ved Janssen-vaksine. Taksten kan kun kombineres med V3 og V4.	582,-	582,-	0,-	V2	0
V3	Rekvirere Janssen-vaksine mot covid-19 der vaksinasjon utføres av kvalifisert helsepersonell. Taksten kan kun kombineres med V2 og V4.	100,- w	100,-	0,-	V2	0
V4	Vaksinering mot covid-19 med Janssen-vaksinen. Taksten kan kun kombineres med V2 og V3.	220,-	220,-	0,-	V2	0

Merknad V2

- Takstene gjelder for perioden 15. juni 2021 til 31. desember 2021.
  - Takstene kan utløses av fastlege, legevakt og private tjenesteytere som kommunen har avtale med.
- Takst V2 og V3 utløses av lege og kan ikke delegeres.
  - Takst V2 kan også utløses ved bruk av video.
  - For bruk av taksten er det krav om elektronisk registrering i sanntid i SYSVAK.

Kapittel II

Takster for privatpraktiserende spesialist

Takster fra 1. juli 2021

- a. Enkle pasientkontakter
- b. Konsultasjoner og sykebesøk
- c. Reisetillegg, ledsagelse av pasient og skyssgodtgjørelse
- d. Kvelds-, natt- og helgedagstillegg
- e. Prosedyretakster
- f. Laboratorieundersøkelser og prøver
- g. Radiologi

A. Enkle pasientkontakter

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
1ad	Enkel pasientkontakt ved personlig frammøte eller ved bud. Taksten forutsetter at det gis råd/veiledning. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av resept, sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h og 1i. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1ak, b, d, f, g h og i, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 217c, 612, 621, 622, 623, 624</i>	76,-	18,-	58,-	A1	0
1ad2	Prøvetaking for eksternt rekvirent, uten samtidig råd/veiledning. <i>Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt 701a t.o.m. 712.</i>	76,-	18,-	58,-	A1	0
1ak	Enkel pasientkontakt ved personlig frammøte eller ved bud. Taksten forutsetter at det gis råd/veiledning. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av resept, sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h og 1i. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1ad, b, d, f, g og h, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 217c, 612, 621, 622, 623, 624</i>	96,-	39,-	57,-	A1, D1	0
1bd	Enkel pasientkontakt ved papirbrev eller telefonsamtale. Taksten forutsetter at det gis råd/veiledning. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle</i>	67,-	67,-	0,-	A1	0
1be	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning ved elektronisk kommunikasjon i tråd med Norm for informasjonssikkerhet i helse-, omsorgs- og sosialsektoren. Taksten forutsetter at det gis råd/veiledning. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av sykmelding, rekvisisjon eller henvisning. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle</i>	69,-	69,-	0	A1	0
1bk	Enkel pasientkontakt ved papirbrev eller telefon. Taksten forutsetter at det gis råd/veiledning. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle</i>	82,-	82,-	0,-	A1, D1	0
1e	Taking og undersøkelse av hemoglobin, blodsenkning og telling av hvite blodlegemer og mikroskopering av urinsediment <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1b, f og g, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 701a, 217c, 612, 621, 622, 623, 624</i>	65,-	8,-	57,-		0

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
1f	Telefonsamtale eller skriftlig kommunikasjon om enkeltpasienter med fysioterapeut, kiropraktor, kommunal helse- og omsorgstjeneste (pleie- og omsorgstjeneste, helsestasjon og skolehelsetjeneste), NAV Sosiale tjenester og bedriftshelsetjeneste, samt med farmasøyt på apotek og pedagogisk personell i psykiaritjenester, skole og barnehage. Legen må på anmodning oppgi hvem/ hvilken instans man har vært i kontakt med. Taksten forutsetter at det gis råd/veiledning eller ordinasjoner. Taksten kan også kreves av avtalespesialist ved kontakt med pasientens fastlege eller dennes stedfortreder. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle</i>	107,-	107,-	0,-		0
1g	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning per telefon mellom kl 2300 og 0800. Taksten kan bare benyttes under legevakt i vakttdistrikt uten tilstedevakt. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle</i>	216,-	216,-	0,-	A1	0
1h	Utfylling av sykmeldingsblankett (Blankett NAV 08.07.04) når pasienten er forhindret fra å søke lege, rekvisisjon til røntgen og fysioterapi og henvisning til spesialist ved enkel pasientkontakt. Taksten inkluderer forespørsel, rådgivning <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle unntatt 8, 1e og 701-743</i>	73,-	4,-	69,-	A1	0
1i	Skriving av e-resept <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle unntatt 1e og 701-743</i>	58,-	58,-		A1	0
1j	Kontakt mellom fastlege og spesialisthelsetjenesten. Nødvendig dialog mellom fastlegen eller dennes stedfortreder og lege i spesialisthelsetjenesten. Taksten kan ikke kreves for elektronisk oversendelse av henvisning eller epikrise. Taksten kan kun kreves av fastlege. Kan ikke kreves ved legevakt. Navnet på legen i spesialisthelsetjenesten må fremgå av journal. Navnet må også på anmodning kunne oppgis. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle.</i>	107,-	107,-	0,-		0

Merknad A1

Når en enkel pasientkontakt ved frammøte, bud, skriftlig eller per telefon resulterer i utfylling av sykemeldingsblankett (Blankett NAV 08.07.04), rekvisisjon til røntgen eller fysioterapeut eller henvisning til spesialist, kan takst 1h eller 1i benyttes, men ikke takstene 1a eller 1b.

Taksten kan ikke benyttes:

- ved telefonhenvendelser om timeavtale eller sykebesøk uten samtidig rådgivning
- ved enkel beskjed om prøveresultat uten samtidig rådgivning
- ved telefonsamtale med kolleger
- ved innringing av resept til apotek

B. Konsultasjoner og sykebesøk

Merknad B1

En konsultasjon innebærer direktekontakt mellom lege og pasient på egnet behandlingssted. Konsul-

tasjonen skal inneholde en medisinsk vurdering/samtale. Taksten kan ikke kreves refundert med grunnlag i arbeid utført av hjelpepersonell alene.

Takstene for konsultasjoner/sykebesøk innbefatter

- hemoglobin, blodsenkning, hematokrit
- telling av hvite og røde blodlegemer
- enkel urinundersøkelse og mikroskopi av urin

Enkle behandlinger som:

- intramuskulære injeksjoner
- overflateanestesi (OVA)
- fjerning av overflatiske fremmedlegemer i hud og slimhinne
- fjerning av sting i sår
- rensing av små sår
- åpning av overflattisk abscess
- skriving av resept
- henvisninger og rekvisisjoner

Konsultasjon

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
2ad	Konsultasjon hos allmennpraktiserende lege <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 217c, 621, 622, 623, 624</i>	168,-	8,-	160,-	B1, B2, B6	0
2ae	E-konsultasjon hos fastlege. <i>Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt 2cd, 2cdd, 2dd, 2ld, 2p, 612 a og b, 615, 616 og 617.</i>	170,-	10,-	160,-	B9, B1	0
2ak	Konsultasjon hos allmennpraktiserende lege <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ad, 2hd, 3, 4, 11 med unntak av 11e og 11f, 12, 13, 14, 15, 21, 217c, 621, 622, 623, 624</i>	318,-	38,-	280,-	B1, B2, B6, D1	0
2aek	E-konsultasjon hos fastlege (kveld) Kan kun kombineres med H1, 2bd, 2ck, 2dk, 2hd, 2ld, 2p, 7, 8, 100, 101, 102, 105, 106a, 109a, 109b, 10a, 10b, 10c, 10d, 110, 111, 121a, 128a, 129f, 129g, 177a, 177c, 215, 322, 501, 506, 507c, 507d, 510c, 510d, 612a, 612b, 615, 616, 617, 618, 701a, 701c, 701d, 703, 705a, 705g, 705h, 705k, 706f, 706h, 706l, 707, 708a, 708b, 708c, 708d, 708e, 709, 710, 711, 712.	313,-	33,-	280,-	B9, B1, D1	0
2bd	Tillegg ved konsultasjon hos fastlege for pasient som ikke er tilknyttet fastlegeordningen. Taksten refunderes ikke av trygden. Taksten kan ikke kreves ved øyeblikkelig hjelp, jfr. helsepersonelloven §7 <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2ck, 2hd, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 621, 622, 623, 624</i>	122,-	6,-	116,-		0
2cd	Tillegg for tidsbruk ved konsultasjonsvarighet utover 20 min. per påbegynt 15 min. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2ck, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 101, 102, 110, 215, 217c, 612, 621, 622, 623, 624</i>	222,-	212,-	10,-	B1, B6	rep.
2cdd	Tillegg for tidsbruk ved konsultasjonsvarighet utover 20 min per påbegynt 15 min. Kan kun kreves av allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av de siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2ck, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 101, 102, 110, 215, 217c, 612, 621, 622, 623, 624.</i>	11,-	11,-	0,-	B1, B6	rep.
2ck	Tillegg for tidsbruk ved konsultasjonsvarighet utover 20 min. per påbegynt 15 min. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ad, 2cd, 3, 4, 11 med unntak av 11e og 11f, 12, 13, 101, 102, 110, 215, 217c, 621, 622, 623, 624</i>	186,-	186,-	0,-	B1, B6, D1	rep.
2dd	Tillegg for allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2dk, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623, 624</i>	105,-	53,-	52,-	B2, B6	0
2dk	Tillegg for allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2dd, 3, 4, 11 med unntak av 11e og 11f, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623, 624</i>	117,-	65,-	52,-	B2, B6, D1	0

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
2ed	Gruppebehandling per pasient for veiledning, instruksjon i egenbehandling og bygging av selv-hjelpsnettverk innen en gruppe av pasienter med kroniske sykdommer eller funksjonshemninger. Varighet 3/4-1 time for gruppe m/inntil 7 pasienter. <i>Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt 2hd og 2ee.</i>	220,-	60,-	160,-	B1, B2	0
2ee	Tillegg for tidsbruk utover de første 60 minutter ved gruppebehandling per pasient pasient for veiledning, instruksjon i egenbehandling og bygging av selv-hjelpsnettverk innen en gruppe av pasienter med kroniske sykdommer eller funksjonshemninger. Per påbegynt 15 min utover 60 minutter. Veiledning ved gjennomføring av trening omfattes ikke av taksten. <i>Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt 2hd og 2ed</i>	50,-	50,-	0,-	B1, B2	3
2fk	Konsultasjon og tillegg for utrykning til kontor ved øyeblikkelig hjelp under legevakt når skyssmiddel er benyttet, for første pasient. Det kan i tillegg beregnes reisetillegg og skyssgodtgjørelse. Taksten kan ikke benyttes ved tilstedevakt. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ad, 2ak, 2cd, 2ed, 3, 4, 11 med unntak av 11f, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623, 624</i>	472,-	192,-	280,-	B1, D1	0
2gd	Tillegg ved konsultasjon hos fastlege for fornyet vurdering (second opinion) av pasient tilknyttet fastlegeordningen. Taksten kan ikke kreves: <ul style="list-style-type: none"> • der legen og pasientens lege er i samme gruppepraksis/kontorfellesskap • der legen vikarierer for pasientens lege • under kommunalt organisert legevakt Det er en forutsetning for å benytte taksten at legen sender skriftlig rapport (journalnotat) til pasientens fastlege <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2ck, 2hd, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 217c, 621, 622, 623, 624</i>	184,-	184,-	0,-	B2	0
2hd	Tillegg ved konsultasjon hos fastlege for pasient som er tilmeldt annen fastlege, herunder asylsøkere som ikke er tildelt fastlege og borgere av EØS-land som ikke er medlemmer av folketrygden. Taksten kan ikke kreves: <ul style="list-style-type: none"> • der legen og pasientens lege er i samme gruppepraksis/kontorfellesskap • der legen vikarierer for pasientens lege • der legen mottar pasienten under avtalt kollegial fraværsteking eller annen samarbeidsordning med pasientens lege • under kommunalt organisert legevakt <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2bd, 2ck, 2gd, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 621, 622, 623, 624</i>	50,-	50,-	0,-	B2, COV2	0
2kd	Skriving av opplysninger til nasjonal kjernejournal. Taksten kan kun kreves dersom pasienten ikke er tilstede. Taksten kan kun kreves av fastlegen eller dennes vikar. Dersom pasienten er tilstede anvendes vanlige konsultasjonstakster. <i>Ugyldige takstkombinasjon: alle.</i>	74,-	74,-	0,-		0
2ld	Systematisk legemiddelgjennomgang hos fastlege. Systematisk legemiddelgjennomgang i tråd med Helsedirektoratets veileder, herunder bruk av relevant beslutningsstøtte og innhenting av informasjon fra andre enn pasienten i nødvendig grad (hjemmesykepleie, pårørende, spesialisthelsetjeneste). Kan kun kreves for egne listeinnbyggere med behov for langvarig behandling med fire legemidler eller mer når fastlege finner dette nødvendig ut fra en medisinsk vurdering. Vurdering av behov, hvem som er konsultert og iverksatte tiltak skal fremgå av pasientjournalen. Taksten kan benyttes inntil tre ganger pr. kalenderår pr. pasient. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 2cd, 2ck og 11.</i>	183,-	183,-	0,-	B8	0

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
2p	Tillegg til konsultasjonstakst for allmennlege som har medisinsk doktorgrad eller graden Ph.D. Det er en forutsetning at legen fortsatt driver forskning eller forskningsveiledning.	20,-	20,-	0,-		0
2nk	Tillegg for uttrykning fra legens hjem til kontoret mellom kl 23 og 08 for leger i kommuner der interkommunal (med tilstedevakt) legevakt ikke er etablert. Kan også kreves ved nødvendig utkalling av bakvakt ved interkommunal legevakt. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ad, 2ak, 2cd, 2ed, 3, 4, 11 med unntak av 11f, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623, 624</i>	370,-	370,-	0,-	B1, D1	0
3ad	Konsultasjon hos spesialist. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 11, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623</i>	377,-	2,-	375,-	B1, B2, B3	0
3ae	E-konsultasjon hos spesialist. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 4a1, 4b1, 4c1, 4c2, 11, 12, 13, 14, 15, 217c, 620, 621, 622, 623.</i>	377,-	2,-	375,-	B1, B2, B3	0
3bd	Tillegg for tidsbruk ved konsultasjon hos spesialist utover 20 min. per påbegynt 15 min. Taksten kan bare benyttes av spesialister som er oppført under takstene 4a1 og 4c1. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 4, 11, 12, 13, 101, 102, 110, 215, 217c, 612, 615, 621, 622, 623, 624, 651</i>	90,-	90,-	0,-	B1	rep.
3c	Tillegg for pasient som ikke har henvisning fra lege, kiropraktor, manuellterapeut, optiker, tannlege eller psykolog. Taksten refunderes ikke av folketrygden. <i>Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt 3a</i>	173,-	0,-	173,-	B3	

Merknad B2

For bestilt time som ikke benyttes, dvs. at pasienten uteblir uten varsel eller avbestiller senere enn 24 timer før avtalt tid, kan pasienten avkreves konsultasjonshonorar. Dette dekkes ikke av folketrygden. Beløpet anses ikke som godkjent egenandel etter bestemmelser gitt med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr 19 om folketrygd § 5-3. Slik betaling kan kreves av alle pasienter som er fritatt for betaling av egenandel. Pasienter som bestilte time hos legespesialist skal informeres om plikten til å betale ved uteblivelse. Dersom behandling, undersøkelse eller kontroll hos legespesialist er forsinket med mer enn én time etter avtalt tid og pasienten ikke har fått melding om forsinkelsen før oppmøte, er det ikke anledning til å kreve egenandel for tjenesten. Pasienten skal bli informert om årsaken til forsinkelsen. Hvis mulig skal pasienten varsles om forsinkelsen før oppmøte.

Merknad B3

For at legespesialisten skal kunne innkreve takster utover 3a og 3c og egenbetalingstakstene 8 og 10a–d, må pasienten ha henvisning fra lege, kiropraktor, manuellterapeut, tannlege eller psykolog. Dette gjelder også ved psykoterapi. Øyelegespesialist kan i tillegg innkreve takster utover 3a og 3c dersom pasienten har henvisning fra optiker. Det

kreves ikke henvisning ved øyeblikkelig hjelp og nødvendig oppfølging av denne tilstanden. Med øyeblikkelig hjelp menes arbeid innenfor spesialiteten som ikke kan utsettes til neste dag. En henvisning gjelder til behandlingen for den aktuelle sykdomstilstanden er avsluttet. Henvisningen skal følge første regningskort for behandlingen. Der henvisningsopplysningene går frem av regningen, slipper legen å sende henvisningene til HELFO. Kravene til henvisning gjelder ikke for pasienter hos leger som omfattes av overgangsordningen etter § 2 punkt 1 i forskrift om rett til trygderefusjon (dvs. leger som hadde refusjonsrett per 1. juli 1998 og er over 70 år per 1. juli 2006) eller for pasient som hadde et fast etablert pasientforhold til spesialist i gynekologi før 1. juni 2001. Spesialist i pediatri og barne- og ungdomspsykiatri kan kun utløse takst for behandling av pasienter under 18 år. I særlige tilfeller kan konsultasjonstaksten likevel benyttes ved behandling av pasienter over 18 år i en overgangsperiode. Grunnlaget for en slik behandling må i så fall fremgå av diagnose og journalnotat. Betaling for kopi eller utskrift av pasientjournal er regulert i forskrift om pasientjournal § 11.

E-konsultasjon innebærer elektronisk eller telefonisk kommunikasjon mellom pasient og legespesialisten eller dennes stedfortreder. E-konsultasjonen skal være journalverdig, jf. ordinær

konsultasjon. E-konsultasjonen skal inneholde en medisinsk vurdering og anses sluttført når legen har vurdert henvendelsen og gitt pasienten svar. Telefonkonsultasjon skal være bestilt av pasienten, eller forhåndsavtalt med pasienten - når det ikke dreier seg om øyeblikkelig hjelp-situasjoner, jf. Helsepersonelloven § 7. Eventuelle tilleggsspørsmål og innhenting av supplerende informasjon fra pasienten er inkludert. Legespesialisten eller dennes stedfortreder skal normalt besvare pasientens henvendelse innen 5 arbeidsdager. Legen avgjør om slik konsultasjon skal tilbys pasientene. Kommunikasjonen skal skje i tråd med Norm for informasjonssikkerhet i helse-, omsorgs- og sosialsektoren.

Merknad B9

E-konsultasjon innebærer elektronisk eller telefonisk kommunikasjon mellom pasient og hans/hennes fastlege eller dennes stedfortreder, herunder LIS1-lege. Fastlegen eller dennes stedfortreder skal ha behandlingsansvar for pasienten. E-konsultasjo-

nen skal være journalverdig, jf. ordinær konsultasjon/sykebesøk. E-konsultasjonen skal inneholde en medisinsk vurdering og anses sluttført når legen har vurdert henvendelsen og gitt pasienten svar. Telefonkonsultasjon skal være bestilt av pasienten, eller forhåndsavtalt med pasienten - når det ikke dreier seg om øyeblikkelig hjelp-situasjoner, jf. Helsepersonelloven § 7. Eventuelle tilleggsspørsmål og innhenting av supplerende informasjon fra pasienten er inkludert. Fastlegen, eller dennes stedfortreder, skal normalt besvare pasientens henvendelse innen 5 arbeidsdager. Legen avgjør om slik konsultasjon skal tilbys pasientene. Kommunikasjonen skal skje i tråd med Norm for informasjonssikkerhet i helse-, omsorgs- og sosialsektoren. Taksten kan også benyttes ved videokonsultasjon i forbindelse med pilotprosjekt på legevaktfeltet der konsultasjonen utføres av lege i hovedlegevaktsentral med pasient i legevaktsatellitt. Takst 2ae kan kun kombineres med takst 2dd og 2dk i legevaktpiloten.

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
4a1	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved godkjent spesialist i anesthesiologi, fysikalsk medisin og rehabilitering, <i>hudsykdommer</i> , indremedisin/kirurgi med tilhørende subspecialiteter, nevrologi, pediatri, psykiatri (barnepsykiatri), revmatologi, yrkesmedisin og <i>onkolog</i> (etter henvisning). <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3ae, 3b, 4b, 4c, 11, 13, 14, 15, 217c,</i>	316,-	316,-	0,-	B3, B4	0
4b1	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved andre godkjente spesialister (etter henvisning). <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3ae, 3b, 4a, 4c, 11, 13, 14, 15, 217, 621, 622, 623, 624</i>	211,-	211,-	0,-	B3, B4	0
4c1	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved øyeblikkelig hjelp hos pediater. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3ae, 3b, 4a, 4b, 4c2, 11, 13, 14, 15, 621, 622, 623, 624</i>	220,-	220,-	0,-	B3, B4	0
4c2	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved øyeblikkelig hjelp hos øvrige spesialister. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3ae, 3b, 4a, 4b, 4c1, 11, 13, 14, 15, 217, 621, 622, 623, 624</i>	90,-	90,-	0,-	B3, B4	0
4da	Genetisk veiledning og utredning ved spesialist, for første halvtime takst nr. 3a og 4b1.					
4db	Genetisk veiledning og utredning ved spesialist, for hver påbegynt halvtime etter første. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4a, 11, 12, 21, 217c</i>	124,-	124,-	0,-		rep.
4e	Førstegangs undersøkelse av nyhenvist pasient. Taksten kan brukes i tillegg til takst 4a1 eller 4b1. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4c, 11, 13, 14, 15, 217c, 620</i>	103,-	103,-	0,-	B3, B4	0

Merknad B4

Det må foreligge henvisning fra lege, kiropraktor, manuellterapeut, tannlege eller psykolog. For øyelegespesialist gjelder dette også ved henvisning fra optiker. Henvisningen skal følge regningskortet. Der henvisningsopplysningene går frem av regningen, slipper legen å sende henvisningene til HELFO. Undersøkelsen skal omfatte nøyaktig opptak av sykehistorie samt fullstendig status presens for den respektive spesialitet. Spesialisten skal sende skriftlig rapport (epikrise) til henvisende behandler og, under

forutsetning om tilsagn fra pasienten eller dennes verge, også til pasientens faste lege. Rapporten skal redegjøre for diagnose, behandling og vurdering. Takstene 4a1 eller 4b1 kan benyttes inntil én gang per kalenderår (inntil 3 ganger av nevrolog, psykiater eller revmatolog) for samme sykdom/ skade/ tilstand. Det kreves ikke henvisning for å benytte takst 4c ved øyeblikkelig hjelp. Ved øyeblikkelig hjelp må problemstillingen anføres på regningskortet. Regelen om fullstendig undersøkelse og rapport til pasientens faste lege forutsettes fulgt.

Takst	Tekst	Honorar	Merknad	Repetisjoner
7	Tillegg for undersøkelse/behandling av døve, språksvake og fremmedspråklige i de tilfeller det er nødvendig med tolk. Kan kun kreves ved bruk av tolk med tilstrekkelig kompetanse. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 3b, 11c, 12c.	160,-		0

Takst	Tekst	Honorar	Merknad	Repetisjoner
8	Ekspedisjonsgebyr. Utgifter og arbeid ved forsendelse etter pasientens ønske av resepter, rekvisisjoner, henvisninger eller lignende per brev, faks, telefon eller e-post. Taksten dekkes ikke av folketrygden.	59,-		0

Satser for forbruksmateriell

Takst	Tekst	Honorar	Merknad	Repetisjoner
10a	Materiellgruppe 1 <ul style="list-style-type: none"> • Utstyr til gynekologisk undersøkelse herunder tupfere, engangsspekulum, etc. • Utstyr til anoskopi uten lyskilde • Elastiske bind	64,-	B3, B5	rep
10b	Materiellgruppe 2 <ul style="list-style-type: none"> • Utstyr til spirometri • Utstyr til EKG • Utstyr til prøvetaking fra livmorhulen • Utstyr til rektoskopi/anoskopi m/lyskilde • Materiell ved sårskift, herunder salvekompresser, bind, sterile kompresser etc. • Utstyr til oksygenbehandling	97,-	B3, B5	rep
10c	Materiellgruppe 3 <ul style="list-style-type: none"> • Materiell ved mindre kirurgiske inngrep, herunder suturmateriale, bedøvelsesmidler, bandasjemateriell, lim og øvrig forbruksmateriell • Utstyr til kateterisering (ekskl. kateter) • Glukose/materiell til karbohydratbelastning • Materiell ved kryokirurgi, jf. takst 111 (rep.= 0)	138,-	B3, B5	rep
10d	Materiellgruppe 4 <ul style="list-style-type: none"> • Materiell ved større kirurgiske inngrep, herunder suturmateriell, bedøvelsesmidler, bandasjemateriell og øvrig forbruksmateriell • Materiell til behandling/skifting av større sår og skader	189,-	B3, B5	rep

Merknad B5

Beløpene kan repeteres/kombineres hvis det er gjort flere inngrep/flere prosedyrer.

Pasienten må i tillegg dekke utgifter til materiell

eller legemidler som ikke er dekket av de ovenstående fastsatte honorar som for eksempel gips, spiral, kateter, vaksiner, legemidler, ortoser, etc., etter legens kostnad.

Engangsutstyr som f.eks. sprøyter m.v. kan det ikke beregnes ekstra for, da disse utgifter inngår i taksten.

Takstene 10a til 10d refunderes ikke av folketrygden. Folketrygden dekker slike utgifter kun ved tilfeller som går inn under folketrygdlovens kapittel 13 og denne forskrifts § 3 nr. 4 og nr. 10.

Sykebesøk

Merknad B6

Legen har krav på takst for sykebesøk, reisetillegg og skyssgodtgjørelse dersom pasienten på grunn av sin helsetilstand eller funksjonsevne ikke kan møte frem på behandlingsstedet, eller når legen vurderer at sykebesøk er nødvendig for å sikre pasienten forsvarlig helsehjelp. I tillegg har legen krav på takst for planlagte hjemmebesøk til pasienter med kronisk alvorlig sykdom når dette anses nødvendig for å sikre pasienten faglig god oppfølging. Når legen må rykke ut fra hjemmet til kontoret for øyeblikkelig hjelp, benyttes takst 2fk for første pasient.

Ved sykebesøk hvor flere pasienter tilses samtidig i samme:

- husstand
- pensjonat
- fartøy
- aldershjem mv.

beregnes honorar/refusjon som for sykebesøk og eventuelle reisetillegg og skyssgodtgjørelse bare for én pasient. For de øvrige godtgjøres det som for konsultasjoner. Takst 11e kan i disse tilfeller benyttes ved kronisk alvorlig sykdom hos egne pasienter.

Ved besøk hos pasienter i det hus hvor legen bor, har kontor eller arbeider og på fartøy hvor legen oppholder seg eller arbeider, beregnes konsultasjonstakst. I større bygninger gjelder sistnevnte regel for sykebesøk bare i den oppgang hvor legen bor. Det beregnes honorar som for sykebesøk for hver pasient ved behandling av medlem som er innsatt i fengsel, dersom legehjelpen gis ved annet personell enn det som er knyttet til fengselshelsetjenesten, se forskriftens § 3, nr. 3.

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
11ad	Sykebesøk ved allmennpraktiserende lege. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ak, 12, 14, 15, 217c</i>	450,-	227,-	223,-	B1, B6, B7	0
11ak	Sykebesøk ved allmennpraktiserende lege. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ad, 12, 14, 15, 217c</i>	664,-	307,-	357,-	B1, B6, B7, D1	0
11bd	Tillegg for sykebesøk ved fastlege for pasient som ikke er tilknyttet fastlegeordningen. Taksten refunderes ikke av trygden. Taksten kan ikke kreves ved øyeblikkelig hjelp, jfr. helsepersonelloven § 7. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ak, 11ck, 11e, 12, 14, 155, 217c</i>	116,-	0,-	116,-	B7	0
11cd	Tillegg for tidsbruk ved sykebesøksvarighet utover 30 min. per påbegynt 15 min. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 12, 14, 15, 217c, 612, 615</i>	225,-	225,-	0,-	B1, B7	rep.
11ck	Tillegg for tidsbruk ved sykebesøksvarighet utover 30 min. per påbegynt 15 min. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 12, 14, 15, 217c, 612, 615</i>	310,-	310,-	0,-	B1, B7, D1	rep.
11dd	Tillegg for allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11dk, 12, 14, 15, 217c</i>	102,-	64,-	38,-	B7	0
11dk	Tillegg for allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11dd, 12, 14, 15, 217c</i>	136,-	98,-	38,-	B7, D1	0
11e	Tillegg ved sykebesøk til egne pasienter med kronisk, alvorlig sykdom. Taksten kan ikke benyttes ved legevakt. Når sykebesøk foretas etter kl 1600, eller på søn-/helgedager, dag før disse og på offentlig høytidsdag, kan for øvrig kveldstakster benyttes. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 3, 4, 11bd, 11id, 12, 14, 15</i>	533,-	533,-	0,-	B7	0

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
11f	Tillegg ved aktivt redningsarbeid ved ulykke, gjenopplivning og ved fødselshjelp og prehospital trombolysse ved akutt hjerteinfarkt samt kritisk syke personer som krever intensiv behandling og har behov for monitorering av hjerterytme og O2-metning. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 2 og 11 unntatt 2ak, 2ck, 2dk, 2fk, 2nk, 11ad, 11ak, 11cd, 11ck, 11dd, 11dk, 11id, 11nk</i>	320,-	320,-	0,-		0
11hd	Tillegg for sykebesøk ved fastlege for pasient som er tilmeldt annen fastlege, herunder asylsøkere som ikke er tildelt fastlege og borgere av EØS-land som ikke er medlemmer av folketrygden. Taksten kan ikke kreves <ul style="list-style-type: none"> der legen og pasientens lege er i samme gruppepraksis/kontorfellesskap der legen vikarierer for pasientens lege der legen mottar pasienten under avtalt kollegial fraværsteking eller annen samarbeidsordning med pasientens lege under kommunalt organisert legevakt <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ak, 11bd, 11ck, 11e, 12, 14, 15, 217c</i>	50,-	50,-	0,-	B7	
11id	Tillegg for sykebesøk ved avbrudd (øyeblikkelig hjelp) i ordinær kontorpraksis (kl 08-16) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ak, 11ck, 11e, 12, 14, 15, 217c</i>	370,-	370,-	0,-	B7	0
11nk	Tillegg for sykebesøk mellom kl 23 og 08 for leger i kommuner der interkommunal legevakt (med tilstedevakt) ikke er etablert. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ad, 12, 14, 15, 217c</i>	370,-	370,-	0,-		0
12ad	Sykebesøk v/spesialist <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 11, 12ak, 14, 15, 217c, 615</i>	375,-	0,-	375,-	B1, B6, B7	0
12bd	Tillegg for sykebesøk utført av spesialist ved avbrudd (øyeblikkelig hjelp) i ordinær kontorpraksis (kl 08-16) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 6, 11, 12ak, 14, 15, 217c</i>	140,-	140,-	0,-	B6, B7	0
12cd	Tillegg for tidsbruk ved sykebesøksvarighet utover 30 min. per påbegynt 15 min. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 6, 11, 12ck, 13, 14, 15, 217c, 609, 612, 615</i>	95,-	95,-	0,-	B7	rep.

Merknad B7

Besøksrunde

Ved flere sykebesøk under samme reise beregnes reisetillegget på grunnlag av den samlede tid for

besøksrunden fratrukket medgått tid for sykebesøk. Samlet tid for reise føres på regning på første pasient.

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
14	Møtegodtgjørelse med reisetid når legen deltar i tverrfaglige samarbeidsmøter (herunder telefonmøter med mer enn 2 deltagere og videokonferanse) med helse- og/eller sosialfaglig personell som et ledd i behandlingsopplegg for enkeltpasienter, herunder i basisteam, ved møte i ansvarsgruppe i forbindelse med legemiddelassistert rehabilitering og i møte om individuell plan. Taksten kan ikke benyttes i forbindelse med samarbeid internt i tverrfaglige medisinske sentra og lignende. Taksten kan ikke benyttes som godtgjørelse for fast oppsatte samarbeidsmøter, med mindre det gjelder samarbeid om konkrete pasienter. Beregnes for arbeid i inntil en halv time og repeteres deretter per påbegynt halvtime. Taksten dekker også praksisutgifter. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, ikke per pasient. Legen må på anmodning opplyse hvem det har vært holdt møte med. Taksten kan ikke kreves dersom møtet avlyses eller dekkes av NAVs L-takster. Taksten kan ikke benyttes av legevakt. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle unntatt 14d</i>	791,-	791,-			Rep

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
14d	Tillegg for spesialist og allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av de siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. Taksten kan ikke kreves dersom møtet avlyses eller dekkes av NAVs L-takster. Taksten kan ikke benyttes av legevakt. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle untatt 14</i>	129,-	129,-			Rep
15a	Tillegg for deltakelse i kommunalt organisert legevakt i Finnmark fylke og kommunene Berg, Bjarkøy, Dyrøy, Gratangen, Ibestad, Karlsøy, Kvæfjord, Kvænangen, Kåfjord, Lavangen, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy, Storfjord, Torsken og Tranøy i Troms fylke, kommunene Alstahaug, Andøy, Ballangen, Beiarn, Bindal, Bø, Dønna, Flakstad, Gildeskål, Grane, Hattfjelldal, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Lødingen, Moskenes, Nesna, Rødøy, Røst, Saltdal, Skjerstad, Sømna, Træna, Tysfjord, Vega, Vestvågøy, Vevelstad, Værøy, Vågan og Øksnes i Nordland fylke, kommunene Fosnes, Leka, Namsskogan og Røyrvik i Nord-Trøndelag fylke, Solund kommune i Sogn og Fjordane og Fedje i Hordaland fylke per vakt døgn mandag–fredag Godtgjørelsen deles dersom flere leger deltar i samme vakt døgn. Ved vaksamarbeid mellom to eller flere av de nevnte kommuner utbetales taksten per kommune. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle</i>	720,-	720,-			Rep
15b	Tillegg for deltakelse i kommunalt organisert legevakt i kommunene nevnt under 15a per vakt døgn lør-, søn-, helge- og høytidsdag <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle</i>	970,-	970,-			Rep

Merknad B8

Taksten kan benyttes både i forbindelse med konsultasjon og uten pasienten tilstede. Legen foretar en skjønnsmessig vurdering av medisinsk behov, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene (fastlegeforskriften). Plikten vil særlig gjelde pasienter med kroniske og/ eller sammensatte lidelser.

Beslutningsstøtte forstås i vid forstand, dvs. ikke kun elektroniske verktøy.

C. Reisetillegg og ledsagelse av pasient og skyssgodtgjørelse

Merknad C0

Vilkår for skyssgodtgjørelse

Skyssgodtgjørelse ytes av kommunen eller det regionale helseforetaket etter forskrift om dekning av utgifter til transport av helsepersonell m.m. i forbindelse med reise for å foreta undersøkelse eller behandling. Godtgjørelsen beregnes etter regulativet for offentlige tjenestemenn. Har legen på grunn av særlige forhold hatt større skyssutgifter, beregnes godtgjørelsen etter utgifter i henhold til fremlagt regning. Det beregnes bare reise på billigste måte.

Beregning av skyssgodtgjørelse

Beregningsgrunnlaget for skyssgodtgjørelse er antall tilbakelagte km. Ved beregningen av veilengden avrundes samlet antall km ved frem- og tilbakereisen til nærmeste antall hele km. Veilengden regnes fra legens kontor (bolig), men skjer sykebesøket fra et midlertidig oppholdssted, regnes fra dette hvis reisen derfra til pasienten er kortere. Skjer sykebesøket etter rekvisisjon under en reise, beregnes reisetillegg og skyssgodtgjørelse bare for selve avstigningen. Skjer sykebesøket under fast kontordagsreise, beregnes reisetillegg og skyssgodtgjørelse bare for den tid og det antall km som legen reiser ekstra i anledning sykebesøket.

Reisetillegg og ledsagelse

Reisetillegg og skyssgodtgjørelse kan beregnes ved sykebesøk i avstand over 1 km fra legens kontor (bolig) – en vei. Ved øyeblikkelig hjelp kan det likevel beregnes skyssgodtgjørelser under 1 km (ikke reisetillegg).

Det må på forespørsel fra Helfo opplyses om mellom hvilke adresser reisen har funnet sted.

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
21d	Reisetillegg, bil/tog/båt eller annet skyssmiddel herunder til fots, per påbegynt halve time <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2,3, 14, 15, 21k</i>	240,-	C0, C1	rep
21k	Reisetillegg, bil/tog/båt eller annet skyssmiddel herunder til fots, per påbegynt halve time <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2a, 2b, 2cd, 2dd, 2e, 2g, 2h,3, 14, 15, 21d</i>	290,-	C0, C1, D1	rep
21k2	Reisetillegg, bil/tog/båt eller annet skyssmiddel, herunder til fots, per påbegynte 15 minutter utover første 60 minutter. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2a, 2b, 2cd, 2dd, 2e, 2g, 2h, 3, 14, 15, 21d</i>	195,-	C0, C1, D1	rep

Merknad C1

Ved bomtur som legen ikke selv er skyld i, godtgjøres trygden reisetillegg. Ved bomtur uten navngitt pasient sendes regning i legens navn.

D. Kvelds-, natt- og helgedagstillegg

Merknad D1

Takstene under:

- A: 1ak, 1bk.
- B: 2ak, 2aek, 2ck, 2dk, 2fk, 2nk, 11ak, 11ck, 11dk, 11nk.
- C: 21k, 21k2.

Med mindre annet spesielt er nevnt nedenfor, skal dagtakster alltid benyttes når lege foretar konsultasjon eller sykebesøk i sin legepraksis.

Når legens konsultasjon/sykebesøk finner sted mellom kl. 16 og 08 eller når reisen begynner før kl. 07, og likeså når konsultasjonen eller sykebesøket finner sted dagen før søn- og helgedager

til kl. 08 følgende arbeidsdag, samt på offentlige høytidsdager, kan legen likevel benytte ovennevnte kveldstakster i følgende tilfeller:

- i kontorpraksis der pasienten har samtykket i bruk av e-konsultasjon etter klokken 16.
- ved kommunalt organisert legevakt
- ved uforutsette konsultasjoner/sykebesøk som gjelder øyeblikkelig hjelp og i tilfeller som av medisinske grunner ikke kan utsettes til neste dag, og som legen ikke kan ta i sin ordinære arbeidstid.

Kveldstakster kan ikke benyttes av leger som har åpen praksis i tidsrom som nevnt ovenfor, herunder tilbyr tjenester i form av sykebesøk o.l.

E. Prosedyretakster

Særskilte kirurgitakster

(Takstene gjelder bare for leger med avtale om driftstilskudd med regionalt helseforetak. Det er en forutsetning for bruk av vikar at hjemmelshaver selv kan operere og gjøre bruk av takstene.)

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
K01a	Kataraktoperasjon, inntil 500 operasjoner per kalenderår. Antall inngrep kan etter søknad til regionalt helseforetak økes noe, dersom regionalt helseforetak finner dette hensiktsmessig etter en samlet vurdering av behov og kapasitet. Antall kataraktoperasjoner per lege skal alltid vurderes i henhold til legens driftstilskuddprosent og kapasitet til ordinær øyelegevirksomhet. Benyttes godkjent vikar, gjelder antallsbegrensningen for hjemmelshaver og vikar til sammen. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle bortsett fra 3ad</i>	6400,-	E1	1
K01d	Medisinsk indisert øyelokkoperasjon, 1 øyelokk. Pasienten skal ha synsfeltforstyrrelser.	2100,-	E1	0
K01e	Medisinsk indisert øyelokkoperasjon, 2 øyelokk. Pasienten skal ha synsfeltforstyrrelser.	3200,-	E1	0
K02a	Tonsillektomi. Taksten kan benyttes 1 gang per pasient	8000,-	E1,E8	0
K02b	Adenotomi	4000,-	E1,E8	0
K02c	Paracentese med ventilasjonsrør i narkose. Fjerning av ventilasjonsrør i narkose. Undersøkelse og behandling av barn i narkose.	3000,-	E1,E8	0
K02d	Adenotomi ved samtidig paracentese med ventilasjonsrør	4500,-	E1,E8	0
K02e	Tonsillektomi ved samtidig paracentese med ventilasjonsrør	7400,-	E1,E8	0
K02f	Tonsillektomi/tonsilotomi ved samtidig adenotomi	8200,-	E1,E8	0

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
K02g	Tonsillektomi/tonsilotomi ved samtidig adenotomi og paracentese med ventilasjonsrør. Ugyldig takstkombinasjon: Takstene K02a-K02g er gjensidig utelukkende.	8400,-	E1,E8	0
K02h	Bihuloperasjon, septumplastikk og rhinoseptoplastikk. Ikke av kosmetisk karakter. Det forutsettes samarbeidsavtale med helseforetaket og etablering av felles retningslinjer med omforent indikasjon for inngrepene.	10000,-	E1	0
K05a	Diagnostisk artroskopi Ugyldig takstkombinasjon: K05b, K05c	3000,-	E1	0
K05b	Terapeutisk artroskopi i kne Ugyldig takstkombinasjon: K05a	7000,-	E1	0
K05c	Terapeutisk artroskopi i skulder Ugyldig takstkombinasjon: K05a	15000,-	E1	0

Merknad E1

I tillegg til taksten kan legen benytte takst 3ad, takst 7 og takst 10d. Det kan ikke kreves betaling fra pasienter utover dette.

Lønn til assisterende lege er inkludert i takstene, og denne legen kan ikke kreve refusjon fra trygden i forbindelse med disse operasjonene. Takst 148 (kollegial assistanse) kan kun kreves når assistanse gis av utdanningskandidater.

For øvrig kan K-takstene ikke kombineres med andre takster.

Merknad E2

Når ikke noe særskilt er nevnt, benyttes takstene i det følgende som tillegg til takstene for konsultasjoner og sykebesøk. I takstene er iberegnet utgifter til

desinfeksjonsmidler og alminnelig engangsutstyr i forbindelse med dette. I tillegg kan legen kreve dekket av pasienten utgifter i henhold til takstene 10a til 10d. Engangsutstyr som f.eks. sprøyter m.v. kan det ikke beregnes ekstra for, da disse utgifter inngår i taksten.

Merknad E8

Inngrepene K02a – K02g forutsetter at operatøren er tilgjengelig i tiden etter inngrepet. Operatøren må selv etablere prosedyrer som sikrer at pasienten de første 10 dagene etter inngrepet ikke er i tvil om hvor vedkommende skal ta kontakt hvis det oppstår problemer/spørsmål. Skal pasienten ta kontakt med nærmeste sykehus skal dette være avtalt mellom operatør og aktuelt sykehus.

Alminnelige prosedyrer

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
100	<p>Mindre kirurgiske prosedyrer (listen er uttømmende):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anlegging av blodtomhet • Behandling av epistaxis • Behandling og instruksjonsbehandling av urininkontinens med elektrostimulering • Biopsi • Elektrokauterisering • Enkel uroflowmetri • Fjerning av dyptsittende fremmedlegemer i cornea eller conjunctiva • Fjerning av fastsittende fremmedlegemer i cornea eller conjunctiva • Fjerning av fremmedlegemer i nese, øre og svelg • Fjerning av tungebånd • Implantering av medikamentimplantater • Incisjon av peritonsillær abscess • Infusjon av plasmasubstitutter eller andre væsker • Injeksjon av legemidler i ledd, slimpose og seneskjede • Injeksjonsbehandling av hemorroider • Intravenøs injeksjon/infusjon av særlig vevstoksisk legemiddel (f.eks. cytostatika) • Intravenøs injeksjon av medikament som krever særlig nøyaktighet • Intravenøs infusjon av medikamenter • Kirurgisk fjernelse av små svulster, vorter, nævi, del av negl • Operativ biopsi fra hud og slimhinne • Paracentese av trommehinnen • Skrape/stansebiopsi fra hud/slimhinne (gjelder ikke ved cytologisk prøvetaking fra slimhinne) • Skifting av store sår • Sår behandlet med sutur • Liming av sår • Taking og forsendelse eller analyse av arteriell blodgass • Tamponade v/epistaxis • Tåreveisbehandling • Variceinjeksjon • Venepunksjon og capilær blodprøve på 0,5 ml microtainerør på barn under 7 år (ved andre blodprøver av barn kan takst 100 ikke kreves) • Veneseccio • Ørerening ved skylning/sug • Løsning av bakre synekier med dillatasjonstampong <p>Der flere av de ovennevnte prosedyrer blir utført kan taksten kreves per prosedyre. Ved injeksjoner kan taksten kun kreves en gang per ledd, slimpose eller seneskjede.</p>	119,-	B1, E2	rep 8
101	<p>Individuell, strukturert veiledning ved tidlig intervensjon relatert til kosthold og/eller fysisk aktivitet for pasienter med høyt blodtrykk, diabetes 2 eller sykkelig overvekt (BMI>30). Taksten bygger på undersøkelse av pasientens helsetilstand og omfatter kartlegging av risikobilde. Det er en forutsetning at legen benytter program godkjent av Sosial- og helsedirektoratet, og at det skrives ut «grønn resept», som alternativ til medikamentell behandling, med et individuelt tilpasset opplegg for kosthold og/eller fysisk aktivitet og en plan for pasientens oppfølging. Taksten kan bare benyttes overfor pasienter som ikke står på medikamentell behandling for aktuell sykdom. Kan ikke benyttes på legevakt. Taksten kan benyttes inntil 3 ganger per kalenderår.</p> <p><i>Ugyldig takstkombinasjon: 3b</i></p>	150,-	E2	0
102	<p>Oppstart (første konsultasjon) av individuell strukturert røykeavvenning som ledd i behandling av sykdom, i henhold til Nasjonal faglig retningslinje for røykeavvenning (https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/roykeavvenning). Taksten kan benyttes inntil to ganger per pasient per kalenderår. Kan ikke benyttes på legevakt.</p> <p><i>Ugyldig takstkombinasjon: 3b</i></p>	150,-	E2	0
103a	<p>Anoskopi. Takst 100 kan benyttes i tillegg ved biopsi</p> <p><i>Ugyldig takstkombinasjon: 140l</i></p>	100,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
103b	Gynekologisk undersøkelse ved allmennlege	95,-	E2	0
104	Rektoskopi. Takst 100 kan benyttes i tillegg ved biopsi.	254,-	E2	0
105	Større kirurgiske prosedyrer (listen er uttømmende): <ul style="list-style-type: none"> • Adekvat åpning av dyp abscess/flegmøne • Behandling av panaritium/paronychia med eksisjon av nekrotisk vev • Blodtapping i behandling av hemokromatose eller polycytemi • Blærepunksjon eller kateterisering ved urinretensjon • Blæreskyllinger • Elektrodesikasjon/Curettagte av hudtumor • Finnålsbiopsi (f.eks. a.m. Frantzén) eller punksjonsbiopsi (f.eks. «tru-cut») • Fjerning av fastsittende fremmedlegeme i hud • Fjerning av fremmedlegeme under hudnivå • Fjerning av mindre tumor under hudnivå, f.eks. overflatisk tumor mammae og lymfeknute • Fjerning av spyttstein • Kirurgisk fjerning av aterom/stort nævus • Kirurgisk fjerning av hele neglen (ablatio unguis) • Kirurgisk fjerning av svulst/aterom/nævus i ansikt • Ligatur av hemoroider • Maveskylling ved forgiftninger • Prøvepunksjon av ledd og pleura for innsending av prøve • Radikaloperasjon av inngrodd negl (kilereseksjon) 1 tå/finger • Spinalpunksjon med tapping av spinalveske til videre undersøkelse • Strikkbehandling av hemoroider • Synovectomi • Sår behandlet med eksisjon av sårrand og sutur • Sår som trenger mer inngående sårtoilette på grunn av knusing eller forurensning • Tapping av hydrocele, spermatocele og ledd • Tapping av pleuravæske eller ascites • Avansert behandling av legg-, fot- og trykksår (kronisk syke med redusert tilhelningsevne) • Fjerning, men ikke samtidig innsetting av p-stav 	219,-	E2	rep 70 %
106a	Gipsing og bandasjering. <ul style="list-style-type: none"> • Zinklimbandasje • Bandasjering av fractura clavicularae. Reponering av kjeveluksasjon • Immobilisering av frakturer uten dislokasjon som f.eks. fissura radii/ tibiae/ antebrachii hos barn • Midlertidig bandasjering av luksasjoner og brudd i store ledd og knokler • Reponering av luksert skulder eller albue • Skifting av gåbandasjer • Skifting av små gipsbandasjer på underarm og hånd, og på ekstremiteter hos barn 	132,-	E2	Rep 70%
106b	Behandling av frakturer som krever reponering i anestesi og evt. røntgenkontroll før og etter, som f.eks. fract. Radii typica	300,-	E2	Rep
107c	Intraarteriell/intrakavernøs injeksjon av medikamenter	125,-	E2	rep 50 %
108	Diagnostisk ultralyd hos allmennlege (listen er uttømmende): <ul style="list-style-type: none"> – påvisning og kvantitering av resturin. Indikasjon for undersøkelsen må fremgå av journal. – leieusikkerhet ved termin. Indikasjon for undersøkelsen må fremgå av journal. – blødning i 1. trimester. Indikasjon for undersøkelsen må fremgå av journal. – mistanke om blodpropp i ekstremiteter. – mistanke om sykdom i galleblære eller hovedpulsåre. – vurdering av hudnære sykelige prosesser (abscesser, cyster mv.). Indikasjon for undersøkelsen må fremgå av journal. Taksten dekker utgifter til gel mv.	150,-	E2	0
109a	Første gangs utfylling av Noklus-diabetesskjema og innsending av opplysninger til Diabetesregister for voksne. Taksten kan benyttes én gang per pasient.	200,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
109b	Andre og senere gangs utfylling av Noklus-diabetesskjema og innsending av opplysninger til Diabetesregister for voksne. Taksten kan benyttes inntil én gang per kalenderår.	110,-	E2	0
110	Individuell prevensjonsveiledning. Det forutsettes at legen orienterer om de forskjellige metoder man har til rådighet, slik at pasienten kan få anledning til å velge den metode som er mest akseptabel i det enkelte tilfellet. Videre forutsettes det at pasienten gis den nødvendige legeundersøkelse og instruksjon vedrørende den aktuelle metode. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 2c, 3b</i>	140,-	E2	0
111	Kryokirurgi. Takst 10c kan kreves én gang selv om taksten repeteres.	96,-	E2	8

Gastroenterologi

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
112a	Gastroskopi	900,-	E2	0
112b	Tillegg for biopsi	50,-	E2	rep 5
114a	Sigmoidoskopi (til colon descendens) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 115a</i>	850,-	E2	0
114c	Tillegg for biopsi	50,-	E2	rep 5
115a	Koloskopi (til ileum) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 114a</i>	2800,-	E2	0
115b	Tillegg for biopsi	50,-	E2	rep 10
115c	<i>Preoperativ fargemerking (tagging) av colonpatologi egnet for kirurgi eller submukos injeksjon av saltvann i forbindelse med polypektomi.</i>	500,-	E2	0
115d	<i>Klipsing av stilk eller endoloopbehandling etter fjerning av tarmpolypp</i>	1000,-	E2	1
116	Polypektomi med slynge/blokkering av striktur	225,-	E2	rep
120	Absorpsjonsundersøkelse og pusteprobe med isotop	225,-	E2	0
121a	Karbohydratbelastning <i>Ugyldig takstkombinasjon: 708a</i>	159,-	E2	0

Indremedisin

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
124	Bruk av anerkjente skjemaer for kartlegging av sykdomsaktivitet ved behandling og oppfølging av inflammatoriske revmatiske sykdommer og/eller autoimmune hudsykdommer og nevrodegenerative lidelser. Taksten kan også anvendes av spesialister i hudsykdommer, spesialister i nevrologi og indremedisin.	170,-	E2	1
125a	Ultralydundersøkelse med ekstern probe. Taksten kan også tas ved kapilaroskopi ved revmatisk sykdom og undersøkelse med transkranieell doppler. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 125b</i>	200,-	E2	2
125b	Ultralydveiledet injeksjon i <ul style="list-style-type: none"> ledd, slimposer eller seneskjeder ved inflammatorisk leddsykdom. Kan kreves av spesialister i revmatologi, fysikalsk medisin og ortopedi. Ved injeksjoner kan taksten kreves en gang per ledd, begrenset oppad til fire ledd. epiduralrom og nerver ved smertebehandling. Kan kreves av spesialister i anestesilogi. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 125a, 149 og 155</i>	350,-	E2	3
126	Intravenøs behandling med cytostatika/ sykdomsmodifiserende legemidler gitt av, eller under oppsyn av, spesialist i onkologi eller revmatologi. Bruk av taksten forutsetter at behandlingen igangsettes etter avtale med sykehuset.	700,-	E2	0
127a	Beinmargspunksjon, taking av prøve og utstryking	200,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
127b	Farging av preparat	20,-	E2	0
127c	Bedømmelse av preparat <i>Ugyldig takstkombinasjon: 127d</i>	90,-	E2	0
127d	Bedømmelse av preparat og vurdering av jernfarging <i>Ugyldig takstkombinasjon: 127c</i>	100,-	E2	0
128a	Trykkmåling med doppler ved perifer karlidelse	116,-	E2	0
128c	Oscillometri eller transkutan SAO2-måling ved perifere karlidelser eller lunge- sykdommer Taksten kan også brukes av anestesileger, kirurger, hudleger og pediater	90,-	E2	0
129a	Arbeids-EKG med gradert belastning ved sykkelergometer/ tredemølle inkl. taking og tyding av EKG <i>Ugyldig takstkombinasjon: 707</i>	480,-	E2	0
129c	Ambulant kontinuerlig minimum 24 timers registrering av EKG på opptaks- medium. Tyding, teknisk assistanse, bruk av utstyr m.v. Taksten kan repeteres ved opptak ut over 2 døgn. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 129g</i>	402,-	E2	50 %
129d	Opptak av hjerterytmie på mobilt medium som opptak av enkelthendelser. Registrering skal pågå minimum i 2 uker. Inkluderer bruk av medium, avlesing og tolking av registrerte henvendelser.	500,-	E2	0
129f	Ambulant kontinuerlig 24 timers registrering av blodtrykk. Tyding, teknisk assistanse, bruk av utstyr m.v.	392,-	E2	0
129g	Ambulant kontinuerlig minimum 24 timers registrering av EKG på opptaksmedium <i>Ugyldig takstkombinasjon: 129c, 707</i>	264,-	E2	0
129h	Pacemakerkontroll	250,-	E2	0
129i	Fullstendig ekkokardiografisk undersøkelse og samtidig dopplerundersøkelse med måling av blodstrømhastighet i hjertet og store kar. Bruk av taksten krever godkjenning av sentralstyret. Gjelder ikke for leger som har fått spesialistgod- kjenning i hjertesykdommer etter 1. september 1994.	880,-	E2	0

Kirurgi

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
130g	Tapping av hydrocele/spermatocoele med samtidig sklerosering	250,-	E2	0
134a	Reseksjon av hammertå	4 200,-	E2	Rep
134b	Avmeisling av eksostose ved hallux valgus o.l.	325,-	E2	Rep
134e	Fjerning av osteosyntesemateriell	4 000,-	E2	Rep
134f	Fasciotomi, tenotomi	325,-	E2	Rep
137e	Sene-/ligament-/kapselsutur	325,-	E2	Rep
138	Operasjon av residiv ved inngrodd negl	1 250,-	E2	Rep
139a	Uretrocystoskopi	1 100,-	E2	0
139b	Tillegg ved biopsitaking og brenning	200,-	E2	0
139c	– Fluoroscens-cystoskopi. Utredning med henblikk på blærekreft, og oppføl- ging av pasienter behandlet for sykdommen. – Botoxbehandling mot hyperaktiv blære. – Utvidet urodynamisk utredning (cystometri) Utredning/oppfølging utføres etter avtale med sykehus	3 000,-	E2	0
140a	Fjerning av ganglion/bursa	2 450,-	E2	0
140b	Artrodese	2 450,-	E2	0
140c	Operasjon av Dupuytren's kontraktur	2 450,-	E2	rep 50 %

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
140d	Operasjon av hallux valgus	2 450,-	E2	0
140e	Brokkoperasjon	2 350,-	E2	0
140f	Operasjon av hidrosadenitt	2 450,-	E2	0
140g	Osteotomi	2 450,-	E2	0
140h	Operasjon av sacralcyste	2 450,-	E2	0
140i	Operasjon for entrapment av nerve	2 450,-	E2	0
140j	Operasjon for tennisalbue/epicondylitt	2 450,-	E2	0
140k	Spalting av senekanaler og seneskjeder	4 300,-	E2	0
140l	Hemoroideoperasjon (tilsv. a.m. Milligan) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 103</i>	2 450,-	E2	0
141a	Enkel cystometri/uroflowmetri	260,-	E2	0
141c	Kombinert registrering av trykk og flow i nedre urinveier	650,-	E2	0
141d	Ultralydundersøkelse med rektal probe	230,-	E2	0
142c	Dilatasjon av anus/instrumentell sfinkterotomi i adekvat analgesi	325,-	E2	0
143a	Plastikkirurgiske korreksjoner med lappeplastikk eller hudtransplantasjon	450,-	E2	Rep
143c	Dobbelttidig vasektomi for sterilisering Pasientbetaling kr. 1200,-. Trygden refunderer ikke utgiftene. <i>Ugyldig takstkombinasjon: alle</i>		E2	0
143e	Fjerning av dyptliggende tumor, f.eks. tumor mammae, lipom, lymfeknute, ondartede svulster og tumores/lesjoner i ansikt	680,-	E2	Rep
143f	Fjerning av nevrinom	500,-	E2	Rep
143g	Fimoseoperasjon og forhudsplastikk ved forhuds sykdommer	2 500,-	E2	0
145b	Variceoperasjon	850,-	E2	Rep
148	Nødvendig kollegial assistanse utført av lege ved operasjoner per time	343,-		Rep

Anestesiologi inkludert lokalbedøvelse

Typeinndeling:

OVA: Overflateanestesi ved inndrypping, spray, pensling, installasjon o.a.

F.eks: conjuntiva, cornea, tåreveier, trommehinne, nese, svelg.

INA: Infiltrasjon (injeksjon), f.eks. hud og slimhinne før biopsi, kirurgi.

Før inngrep i øre, svelg, tåresekk. I frakturhematom, senefester, bursae, seneskjeder.

ANA: Andre anestesi- og analgesiformer som regional intravenøs anestesi. Kryoterapi i smertebehandling.

BLA: Blokk- (lednings-)anestesi. F.eks perifer av nerver (også interkostalnerv), plexus, ganglier, ev. paracervikal blokk.

BLS: Sentrale blokk, epidural, spinal.

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
149a	Lokalbedøvelse og triggerpunktanestesi. Taksten kan ikke repeteres for flere stikk i samme lokasjon. <i>Ugyldig takstkombinasjon: Takst 149b, 149h og 155</i>	30,-	E2	rep 50 %
149b	OVA i urethra ved skopi eller terapeutisk blokkering <i>Ugyldig takstkombinasjon: Takst 149a, 149g, 149h og 155</i>	50,-	E2	0
149g	BLA av penis, funikkel, 1 ekstremitetsnerve og ved intracelære inngrep. Paracervikalblokk. <i>Ugyldig takstkombinasjon: Takst 149b, 149h og 155</i>	100,-	E2	0
149h	BLA som omfatter ekstremiteter t.o.m. håndledd/ankel, ev. plexus <i>Ugyldig takstkombinasjon: Takst 149a, 149b, og 155</i>	175,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
150	Tillegg til konsultasjon hos anestesilege tilknyttet multidisiplinær smerteklinikk. Regionalt helseforetak må ha godkjent klinikken for bruk av taksten, basert på dokumentasjon av flerfaglighet og internasjonale retningslinjer (IASP). <i>Ugyldig takstkombinasjon: 4e</i>	120,-	E2	0
151a	Narkose/sedasjon med intravenøse narkosemidler inntil 30 min. For nødvendige forundersøkelser kan takst 3 og ev. takst 4b benyttes. Ved tannbehandling gjelder takstene for anestesi kun når behandlingen godtgjøres av trygden. Taksten gjelder for spesialist i anesthesiologi.	600,-	E2	0
151b	Tillegg for tidsbruk per påbegynt 15 min. utover 30 min. ved narkose/sedasjon og spinal/epiduralanestesi. Ved tannbehandling gjelder takstene for anestesi kun når behandlingen godtgjøres av trygden. Taksten gjelder for spesialist i anesthesiologi.	250,-	E2	Rep
151c	Legetilsyn ved farmakologisk uttesting av medikament ved smertebehandling	150,-	E2	0
152	Bruk av elektronisk overvåkningsutstyr i forbindelse med intervensjonell smertebehandling.	325,-	E2	0
153b	BLS (epidural og spinal). Taksten gjelder kun for spesialister i anesthesiologi og nevrologi.	355,-	E2	0
153d	Sympatikusblokader, intravenøs, stellatum osv. Taksten gjelder kun for spesialister i anesthesiologi og nevrologi	370,-	E2	0
153e	ANA, regional, intravenøs, interpleural. Taksten gjelder kun for spesialister i anesthesiologi og nevrologi	455,-	E2	0
154a	Diagnostisk og terapeutisk blokk av perifere nerver. Taksten gjelder kun for spesialister i anesthesiologi og nevrologi. Taksten kan ikke benyttes ved radiofrekvensbehandling.	110,-	E2	Rep 50 % x9
154b	Instruksjon av TNS, første 3 ganger	320,-	E2	0
155	Annen injeksjon av lokalanestesi. Taksten gjelder kun for spesialister i anesthesiologi, nevrologi, reumatologi og fysikalsk medisin. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 149</i>	50,-	E2	rep 1
156	Vurdering og oppfølging av opioidbehandling ved smertebehandling. Det forutsettes nært samarbeid med fastlege.	200,-	E2	0
157	Pulset radiofrekvensbehandling ved smertebehandling.	455,-	E2	0

Allergologi

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
176	Epikutane allergiprøver (lappeprøver) per serie à 10 prøver. Taksten inkluderer utgifter til allergenekstrakt.	200,-	E2	rep 5
177a	Perkutane allergiprøver (prikk, rispeprøver med 1-10 ekstrakter). Taksten -inkluderer utgifter til allergenekstrakt. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 177c</i>	250,-	E2	0
177c	Perkutane allergiprøver (prikk, rispeprøver med 11-20 ekstrakter). Taksten -inkluderer utgifter til allergenekstrakt. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 177a</i>	375,-	E2	0
177d	Hyposensibiliserende behandling ved allergi. Taksten kan benyttes av spesialist i indremedisin, pediatri, øre-nese-halssykdommer, hudsykdommer og lungesykdommer. Taksten kan repeteres en gang ved mer enn ett allergenekstrakt.	140,-	E2	1
177k	Kostholdsprovokasjon hos barnelege ved mistanke om matallergi.	600,-	E2	0

Gynekologi og fødselshjelp

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
205a	Utredning av urininkontinens. Taksten kan også benyttes av urolog.	130,-	E2	0
205b	Behandling og instruksjon i behandling av urininkontinens med elektrostimulering	90,-	E2	0
206	Utredning og behandling av pasienter med kroniske underlivssmerter (herunder vulvodynier og dispareunier).	300,-	E2	0
207a	Hysteroskopi	2 500,-	E2	0
207b	Biopsi ved hysteroskopis	100,-	E2	rep2
207c	Fjernelse av polypp i livmorhule ved hysteroskopi	300,-	E2	0
208	Kolposkopi	60,-	E2	0
209	Gynekologisk kryokirurgi eller koagulatorbehandling	370,-	E2	0
210	Operativ behandling av cervixdysplasier, laserbehandling og behandling med thermoslynge.	1 600,-	E2	0
211a	Gynekologisk ultralydundersøkelse av gravide og undersøkelse med abdominalprobe ved mistenkt svangerskapspatologi og ved gynekologisk problemstilling. Taksten refunderes for inntil 1 ultralydundersøkelse under svangerskap. Ytterligere undersøkelser refunderes hvis medisinsk indisert.	90,-	E2	0
211b	Ultralydundersøkelse av gravide og ultralydundersøkelse med biofysisk profil ved mistenkt vekstretardasjon (vektestimering, vurdering av foster vannmengde og respirasjonsbevegelser). Taksten refunderes inntil 2 ganger under svangerskap. Ytterligere undersøkelser refunderes hvis medisinsk indisert. Taksten kan repeteres 1 gang ved flerlingeundersøkelse.	297,-	E2	rep 1
211c	Ultralydundersøkelse med vaginal probe.	229,-	E2	0
211d	Kartlegging av livmorhule med væskesonografi	440,-	E2	0
211e	Dopplerundersøkelse av høyrisikogravide. Taksten kan repeteres 1 gang ved flerlingeundersøkelse. <i>Taksten kan kombineres med 211b</i>	110,-	E2	rep 1
212a	Cervikal abrasio med portiobiopsi og corpus abratio	460,-	E2	0
212b	Perineoplastikk	900,-	E2	0
213	Behandling av spontan abort	347,-	E2	0
214a	Innsetting og skifting av spiral og prevensjonsstav i huden <i>Ugyldig takstkombinasjon: 214b</i>	160,-	E2	0
214b	Tilpassing/vedlikehold av pessar og østrogenring <i>Ugyldig takstkombinasjon: 214a</i>	150,-	E2	0
214c	Endometriebiopsi/cytologisk prøvetaking fra uterinhulen. Taksten kan ikke kreves ved cervix cytologi	215,-	E2	0
215	Særlig tidkrevende arbeid ved: <ul style="list-style-type: none"> steriliseringsaker abortsaker og henvisning til amniocentese (tillegg for konsultasjoner når slike har funnet sted) henvisning til assistert befruktning <i>Ugyldig takstkombinasjon: 2c</i>	220,-	E2	0
216	CTG – registrering i svangerskap «Non-stress-test»	200,-	E2, E6	0
217a	Første gangs fullstendig undersøkelse og veiledning av gravide samt utfylling av godkjent svangerskapsjournal <i>Ugyldig takstkombinasjon: 4b, 217b, 217c</i>	160,-	E2	0
217b	Tillegg for senere graviditetskontroll (kan benyttes inntil 5 ganger i svangerskapet, og skal avmerkes på legeregningene med romertall I til V) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 4b, 217a</i>	90,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
217c	Graviditetskontroll utført av jordmor. Taksten utløses når jordmor foretar 2. gangs eller senere graviditetskontroll i samarbeid med lege, men uten samtidig legekonsultasjon. Det er en forutsetning at jordmoren er ansatt hos den legen som utløser taksten, og at HELFO gis særskilt melding om ansettelsesforholdet. Taksten kan kombineres med 217b. Ved samtidig konsultasjon hos lege kan 217c ikke benyttes. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 217a</i>	125,-	E2	0
217d	Tillegg ved undersøkelse av høyrisikosvangerskap	400,-	E2	0
217e	Rhesus-immunisering av gravide i uke 28. Gjelder fra 1.september 2021.	450,-	E2	0
218	Utredning av infertilitet, klimakterielle plager eller endokrinologiske forstyrrelser. Taksten kan benyttes av spesialist i gynekologi, indremedisin og urologi.	300,-	E2	0

Hud og veneriske sykdommer

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
250	Undersøkelse av føflekker og andre pigmenterte hudforandringer med dermatoskop (taksten kan bare benyttes av spesialist i hudsykdommer, øre-nese-hals, kirurgi og plastikkirurgi)	160,-	E2	0
251	Fotodynamisk behandling (PDT) av basalcellekarsinom (BCC) og aktinsk keratose (AK). Ved AK bare for pasienter med minst 10 lesjoner eller med nedsatt immunforsvar. Taksten inkluderer utgifter til medikament og materiell	1570,-	E2	0
252	Behandling med dermojet intrakutan injeksjon, per injeksjon	14,-	E2	rep
253	Undersøkelse av: <ul style="list-style-type: none"> • hud • hår • urin (fluorescens) 	20,-	E2	0
254	PUVA og UV-B-behandling, per felt	105,-	E2, E9	rep
255a	PUVA, UV-A og UV-B helkroppsbehandling <i>Ugyldig takstkombinasjon: 255b</i>	110,-	E2, E9	0
255b	Kombinasjonsbehandling ved bruk av både UVA- og UVB lys. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 255a</i>	110,-	E2, E9	0
256a	Lokalbad	50,-	E2, E9	0
256b	Helkroppsbad	70,-	E2, E9	0
256c	Påsmøring av medikament på inntil 25 % kroppsflate	50,-	E2, E9	0
256d	Hodebunnsbehandling inkl. innsømming og vask/påsmøring av medikament, inntil 25 % av kroppsflate	70,-	E2, E9	0
257	Fotodokumentasjon av atypiske nevi og premaligne lidelser, inkludert andre alvorlige lidelser i hud og slimhinner. Kan benyttes av hudleger en gang per kalenderår. Taksten kan også brukes av spesialister i ØNH.	80,-	E2, E9	0
258	Behandling med grensestråling per felt	500,-	E2, E9	rep
259	Injeksjonsbehandling ved hyperhidrose. Gjelder per behandlet region, kan repeteres ved behandling av flere områder. Kan kun brukes av hudleger.	750,-	E2, E9	4

Merknad E9

Når behandling gis annet sted enn på dermatologens faste kontor, forutsettes det at dermatologen har såvel full kontroll som det fulle ansvar både over utstyr og for behandling. I den tiden dermatologen ikke er tilstede må behandlingen overvåkes av

fastutdannet personell som har nødvendig kjennskap til lysbehandling. Dermatologen må ha jevnlig tilsyn med behandlingsstedet. Takst 254, 255 og 256 kan bare brukes av dermatologer. For spesialister utdannet før 1991 kreves særskilt godkjenning fra sentralstyret for bruk av takstene 254 og 255.

Øre-nese-halssykdommer

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
301a	Vestibularisundersøkelser/undersøkelse av likevektssansen inklusiv kalorisk prøve	120,-	E2	0
301b	Vestibularisundersøkelser/taking v/video-nystagmografi	120,-	E2	0
301c	Vestibularisundersøkelser/tyding v/ video-nystagmografi	100,-	E2	0
301d	Video-nystagmo-okulografi	270,-	E2	0
302	Tilpassing av tinnitusmaskerer inkl. veiledning av pasienten. Det forutsettes at legen selv utfører arbeidet.	170,-	E2	0
303	Avstøpning av øregang	71,-	E2	50%
306	Punksjon av antrum	150,-	E2	50%
307	Mindre, kirurgiske prosedyrer i nesen. F.eks. radiofrekvens, conchareduksjoner, fjerning av små polypper uten samtidig bihuleinngrep, diagnostiske inngrep med biopsier fra nesecavitet.	930,-	E2	50%
310	Epistaxis, behandling av pågående blødning med bakre tamponade	200,-	E2	0
311a	Endoskopisk undersøkelse av nese/bihuler og hypopharynx/larynx. Tillegg av 50 % hvis begge undersøkelser gjøres samtidig. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 311c</i>	184,-	E2	50%
311c	Stroboskopi <i>Ugyldig takstkombinasjon: 311a</i>	400,-	E2	0
313	Undersøkelse av nesens bihuler med ultralyd	68,-	E2	50%
314	Antroskopi	300,-	E2	50%
317b	Paracentese med ventilasjonsrør	500,-	E2	50%
318a	Trommehinneprotese, ett øre	180,-	E2	1
318b	Omfattende rensing av radikalhulen, ett øre	120,-	E2	1
319	Apnoeregistrering under søvn med min. 6 parametere: a. Varighet av registrering b. Antall apnoer og antall hypopnoer med utregning av AH indeks (AHI) og med fordeling på sentrale og obstruktive episoder c. Oksygen desaturasjonsindeks (ODI) d. Gjennomsnittlig O2 metning og minimum O2 verdi e. Puls gjennomsnitt og maksimalverdi f. Leie og varighet av de forskjellige posisjoner Taksten inkluderer tyding, teknisk assistanse og bruk av utstyr mv.	2300,-	E2	0

Hørselsmåling

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
321	Toneaudiometri med luft- og beinledning	101,-	E2	0
322	Toneaudiometri med luftledning	50,-	E2	0
323	Taleaudiometri med tre-tall-prøve og enstavelsesord	115,-	E2	0
324a	Utprøving og tilpassing av høreapparat <i>Ugyldig takstkombinasjon: 324b</i>	370,-	E2	0
324b	Utprøving og tilpassing av mer enn ett høreapparat <i>Ugyldig takstkombinasjon: 324a</i>	600,-	E2	0
324c	Instruksjon i bruk av høreapparat <i>Ugyldig takstkombinasjon: 324e</i>	245,-	E2	0
324d	Bestemmelse av nytten av høreapparat ved taleaudiometri i fritt felt, kvantitativt med tallprøven, kvalitativt med enstavelse-D.B.-ordlister	130,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
324e	Oppfølgende kontroll og ytterligere instruksjon i bruken/eventuell justering av høreapparat. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 324c</i>	260,-	E2	0
325	Undersøkelse av ett eller begge ører for: <ul style="list-style-type: none"> • recruitment • diplakusi; terskelvandring • impedanseendring • tympanometri • bekesyaudiometri Taksten kan repeteres dersom flere typer undersøkelser foretas	82,-	E2	rep 50%
326a	Uformelle prøver og lekeaudiometri på barn	160,-	E2	0
326b	Uformelle prøver på barn (screeningaudiometri refunderes ikke av trygden)	61,-	E2	0
328a	Elektrisk reponsaudiometri ERA/lydtrykksmåling in situ/otoakustiske emisjoner	123,-	E2	0

Øyesykdommer

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
400	Undersøkelse og behandling hos øyelege <i>Ugyldig takstkombinasjon: K01a, b, c, d og e</i>	155,-	E2	0
402	Tonometri hos allmennlege <i>Ugyldig takstkombinasjon: 400</i>	126,-	E2	0
403a	Schirmers prøve	60,-	E2	0
403b	Sondering av nedre tåreveier fra tåresekk mot nesebein	350,-	E2	0
404a	Fotografering av fremre avsnitt og registrering av hornhinnetopografi	60,-	E2	1
404b	Fotografering eller digital registrering (SLO) av bakre avsnitt <i>Ugyldig takstkombinasjon: 412</i>	102,-	E2	50%
404c	Tillegg for angiografisk undersøkelse av øyebunn med intravenøs kontrast	800,-	E2	1
405a	Ultralyd/Pachymetri (én gang per pasient)/Blood flow/Elektroretinografi	50,-	E2	50%
405b	Tillegg for autoperimetri/Goldmann	125,-	E2	50%
406a	Fjerning av chalazion	500,-	E2	50%
406b	Enkel kirurgi på øyelokk	600,-	E2	50%
407	Laseroperasjon. Gjelder ikke refraksjonsanomalier.	915,-	E2	50%
408a	Merarbeid ved undersøkelse av barn under 7 år	350,-	E2	0
408b	Merarbeid ved undersøkelse av barn med lesevansker	316,-	E2	0
408c	Merarbeid ved undersøkelse av utviklingshemmede	316,-	E2	0
409	Tillegg for bruk av kontaktglass	40,-	E2	50%
410	Undersøkelse ved ortoptist ansatt hos øyelege	470,-	E2	0
411	Tilpassing av svaksyntoptikk/medisinske linser	100,-	E2	0
412	OCT (Optical Coherence Tomography) av bakre avsnitt <i>Ugyldig takstkombinasjon: 404b</i>	203,-	E2	50%

Lungesykdommer

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
501	Inhalasjonsbehandling med bronkolytika tilført kontinuerlig med nebulisator (minst 5 minutter) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 507b, 507d</i>	85,-		50%
502a	Dynamisk spirometri (flow-volume-curve). <i>Ugyldig takstkombinasjon: : 506, 507c, 507d</i>	242,-		0
502b	Ved gjentatt undersøkelse etter bronkolytisk medikasjon. Taksten kan repeteres én gang ved bruk av ulike bronkolytika. Taksten kan også brukes av spesialist i pediatri og øre-nese-hals. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 501, 506, 507c, 507d</i>	300,-		1
507c	Dynamisk spirometri (flow-volume-curve). Taksten kan kun anvendes av allmennleger. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 506.</i>	211,-		0
507d	Ved gjentatt undersøkelse etter bronkolytisk medikasjon. Taksten kan kun anvendes av allmennleger. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 501, 506</i>	264,-		0
508	Bestemmelse av statisk lungevolum ved hjelp av body-box. Taksten kan benyttes av pediater	400,-		0
509	Bestemmelse av lungenes «CO transfer factor». Taksten kan benyttes av pediater.	265,-		0
510a	Full kardiopulmonal belastningstest med måling av VO ₂ maks, ventilasjon, sirkulasjon, gassutveksling og kontinuerlig EKG. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 510e og 707</i>	700,-		0
510b	Provokasjonsundersøkelse av luftveiene etter standardisert opplegg. Taksten kan benyttes av pediater.	500,-		0
510c	Bestemmelse av anstrengelsesutløst luftveisobstruksjon	211,-		0
510d	Bestemmelse av langvarig reversibilitetstest med PEF-registrering på eget skjema	211,-		0
510e	Vurdering av ventilasjon eller oksygenmetning som gangtest/utholdenhetstest. Taksten kan benyttes av pediater	300,-		0
510f	Bestemmelse av NO i ekspirasjonsluften. Taksten kan benyttes av pediater.	200,-		
511	Måling av compliance samt total og spesifikk motstand i luftveier med impuls oscillometri/impedansmåling.	150,-		0

Nervesykdommer og sinnslidelser

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
600	Full nevrologisk/reumatologisk undersøkelse, herunder samtale med pasienten. Taksten kan benyttes ved konsultasjon hos nevrolog, reumatolog, spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering <i>eller pediater</i> . <i>Ugyldig takstkombinasjon: 605</i>	680,-		0
601	Utredning av omfattende og alvorlig sykdom i sentralnervesystemet og nevropsykiatrisk utredning. Innbefatter omfattende tester, senere gjennomgang av prøvesvar, innhenting av komparentopplysninger m.v . Kan kun benyttes en gang per pasient for samme sykdom/lidelse. Taksten kan kun benyttes av nevrolog.	450,-		0
602	Utredning og behandling av bindevevssykdommer og vasculitter som krever omfattende tester, evt utredning med røntgen, biopsi samt henvisning til andre spesialiteter. Inkludert gjennomgang av prøvesvar og innhenting av nødvendige journalopplysninger fra andre spesialiteter. Taksten kan kun benyttes av revmatolog.	400,-		0

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
605	Nevrologisk undersøkelse ved nevrokirurg, spesialist i ortopedisk kirurgi, øre-nese-hals-lege eller anestesilog. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 600</i>	230,-		0
612a	Nødvendig samtale (utover det som naturlig hører inn i en konsultasjon) med pårørende/foresatt til pasient med psykiatrisk eller nevrologisk sykdom, kronisk alvorlig sykdom, terminal sykdom eller rusmiddelproblem eller pårørende/foresatt til barn med psykisk utviklingshemming. Grunnlaget for bruk av taksten må fremgå av diagnose og journalnotat. Taksten kan kun benyttes ved alvorlig sykdom som for eksempel: langt fremskreden hjertesvikt langt fremskreden lungesykdom invalidiserende nevrologiske lidelser (som f.eks. langt fremskreden multipel sklerose eller muskeldystrofi, ikke f.eks. isjias) dårlig regulert diabetes og/eller diabetes med alvorlige senkomplikasjoner aktiv kreftsykdom slag med betydelig sekvele alvorlige infeksjonssykdommer (f.eks. HIV-infeksjon) skader med alvorlige følgetilstander Taksten kan utløses alene dersom det kun foregår en nødvendig samtale med pårørende/foresatt uten samtidig konsultasjon. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1a, 1b, 2c, 3b, 11c, 12c, 612b, 651</i>	263,-		0
612b	Nødvendig samtale (utover det som naturlig hører inn i en konsultasjon) med foreldre/foresatte ved pediatriske (yngre enn 18 år) problemstillinger knyttet til skoleproblemer, mobbing, atferdsvansker, innvandrer/flyktningfamilie, søvnproblemer, enurese/enkoprese, atopiske sykdommer, sykkelig overvekt og anoreksi. Grunnlaget for bruk av taksten må fremgå av diagnose og journalnotat. Taksten kan utløses alene dersom det kun foregår en nødvendig samtale med pårørende/foresatt uten samtidig konsultasjon. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1a, 1b, 2c, 3b, 11c, 12c, 612a, 651</i>	263,-		0
615	Samtaletterapi ved allmennlege med minst 15 minutters varighet med pasienter med psykiske lidelser. Samtalen må avvike fra en vanlig samtale om medisinske problemstillinger, og være av terapeutisk karakter. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1b, 3bd, 11c, 12cd, 600, 605, 621, 622,623, 624</i>	175,-		0
616	Særlig tidkrevende arbeid ved henvisning til eller innleggelse i kommunal øyeblikkelig hjelp døgntilbud (KAD), psykiatriske og barnepsykiatriske institusjoner, behandlingshjem, opptreningsinstitusjoner, smerteklinikk, i kursted for alkoholikere eller spesialklinikk for narkomane og psykisk utviklingshemmede (tillegg for konsultasjoner når sådanne har funnet sted)	315,-		0
617	Bruk av anerkjent skjema for kartlegging av psykiatrisk sykdom og/eller nevrologisk sykdom, ved mistanke om alkoholmisbruk, for eksempel Alcohole Use Disorders Identification (WHO) og ved kroniske hodepinetilstander.	60,-		1
618	Overvåket urinprøvetaking av pasient i Legemiddel Assistert Rehabilitering (LAR)	159,-		0
620	Førstegangsvurdering av nyhenvist pasient hos spesialist i psykiatri. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 622 a-b, 623 a-d, 624a-b, 4e</i>	2 500,-		0

Takst	Tekst	Hon	Ref	Eg.an	Merk	Rep
621a	Psykotterapi, minst 1/2 time <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 11, 12,615, 621b, 621c, 621d</i>	450,-	75,-	375,-	B2, B3, E5, E6	0
621b	Psykotterapi, minst 1 time <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 11, 12,615, 621a, 621c, 621d</i>	641,-	266,-	375,-	B2, B3, E5, E6	0
621c	Psykotterapi minst 1 1/2 time <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3,11, 12,615, 621a, 621b, 621d</i>	880,-	320,-	560,-	B2, B3, E5, E6	0
621d	Psykotterapi minst 2 timer <i>Ugyldig takstkombinasjon:1, 2, 3, 11, 12,615, 621a, 621b, 621c</i>	1172,-	422,-	750,-	B2, B3, E5, E6	0

Merknad E 5

Det ytes refusjon etter honorartakstene for behandling av barn under 18 år.

Takst 621a, 621b, 621c, 621d, 622a, 622b, 623a, 623b, 623c, 623d, 624a, 624b, 625a, 625b,

651a og 651b kan benyttes ved e-konsultasjon (herunder telefon- og videokonsultasjon).

Takst 622b kan kreves en gang per dag for samme pasient for samme sykdom/diagnose/henvisning.

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
622a	Gruppeterapi per gang (det godtgjøres for behandling av inntil 8 personer) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 620, 623, 624</i>	905,-	905,-		B2, B3, E5, E6	0
622b	Tillegg per person. Repetisjonen gjelder per person, ikke per time. (Det godtgjøres for behandling av inntil 8 personer). <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 620, 623, 624</i>	375,-		375,-	B2, B3, E5, E6	0
623a	Psykoterapeutisk familiearbeid minst 1/2 time <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 620, 621, 622, 623b, c, d</i>	399,-	24,-	375,-	B2, B3, E5, E6, E7	0
623b	Psykoterapeutisk familiearbeid minst 1 time <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 620, 621, 622, 623a, c, d</i>	750,-	375,-	375,-	B2, B3, E5, E6, E7	0
623c	Psykoterapeutisk familiearbeid minst 1 1/2 time <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 620, 621, 622, 623a, b, d</i>	950,-	390,-	560,-	B2, B3, E5, E6, E7	0
623d	Psykoterapeutisk familiearbeid minst 2 timer <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 620, 621, 622, 623a, b, c</i>	1126,-	376,-	750,-	B2, B3, E5, E6, E7	

Merknad E 6

Taksten inkluderer for- og etterarbeid, og er forbeholdt spesialister i psykiatri eller barnpsykiatri. Trygden yter godtgjørelse etter taksten også for behandling gitt av leger under psykiatrisk og barnpsykiatrisk spesialutdanning ved institusjon som teller i hovedutdanningen og under supervisjon og attestasjon av overordnet spesialist.

Merknad E 7

Taksten kan også kreves når kun foresatte er tilstede og formålet med kontakten er klart terapeutisk for behandlingen av barnet.

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
624a	Tillegg for medisinsk vurdering hos spesialist i psykiatri eller barnpsykiatri i forbindelse med psykoterapeutisk arbeid, per gang (for 1/2 time) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 620, 622a, 622b, 624b</i>	105,-	105,-	0,-	E6, E5	0
624b	Tillegg for medisinsk vurdering hos spesialist i psykiatri eller barnpsykiatri i forbindelse med psykoterapeutisk arbeid, per gang (for behandling ut over 1/2 time) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 615, 620, 622a, 622b, 624a</i>	210,-	210,-	0,-	E6,E5	0
625a	Grundig personlighetsvurdering av ny pasient hos spesialist i psykiatri	1950,-	1950,-	0,-	E6,E5	0
625b	Senere personlighetsvurdering hos spesialist i psykiatri. Taksten kan benyttes inntil 2 ganger per kalenderår dersom det anses medisinsk nødvendig.	810,-	810,-	0,-	E6,E5	0
626	Tillegg for psykoterapi med barn under 18 år	170,-	170,-	0,-	E6	0

Pediatri

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
651a	Nødvendig samtale med foreldre/foresatte ved pediatriske problemstillinger: Skoleproblemer, mobbing, atferdsvansker, innvander/flyktningfamilie, søvnproblemer, enurese/enkoprese, hodepine, magesmerter, epilepsi, cerebral parese, mental retardasjon, atopiske sykdommer, psoriasis, vekstforstyrrelser (for første halvtime). Taksten kan benyttes av spesialist i barnesykdommer og barnepsykiatri ved behandling av barn under 18 år. Taksten kan benyttes av spesialist i hud- og veneriske sykdommer ved behandling av barn under 18 år med atopiske lidelser. Grunnlaget for bruk av taksten må fremgå av diagnose og journalnotat. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 3b,612</i>	440,-	440,-			0
651b	Nødvendig samtale med foreldre/foresatte ved pediatriske problemstillinger: Skoleproblemer, mobbing, atferdsvansker, innvander/flyktningfamilie, søvnproblemer, enurese/encoprese, hodepine, magesmerter, epilepsi, cerebral parese, mental retardasjon, atopiske sykdommer, psoriasis, vekstforstyrrelser (for senere påbegynt halvtime). Taksten kan benyttes av spesialist i barnesykdommer eller barnepsykiatri ved behandling av barn under 18 år. Taksten kan benyttes av spesialist i hud- og veneriske sykdommer ved behandling av barn under 18 år med atopiske lidelser. Grunnlaget for bruk av taksten må fremgå av diagnose og journalnotat. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 3b, 612</i>	350,-	350,-			Rep
652	Supplement til samtalerterapi i behandling ved diagnoser som enurese, encoprese, hodepine, magesmerter og irritabel tarm, der andre tiltak ikke har gitt ønsket effekt. Bruk av taksten krever godkjent hypnosekurs.	320,-	320,-			0

Utviklingshemming mv.

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
660	Merarbeid ved årlig, fullstendig undersøkelse av utviklingshemmede, demente og pasienter med kroniske psykoser som behandles med psykofarmika med behov for tverrfaglig oppfølging. Undersøkelsen skal omfatte forhold av sosial, kognitiv og sansemessig karakter. Taksten kan brukes inntil én gang per kalenderår.	475,-		0

F. Laboratorieundersøkelser og prøver

Merknad F0

Taksten kan benyttes av privatpraktiserende leger som gjør slik undersøkelse/prøve på egne pasienter.

Alminnelige undersøkelser

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
701a	Taking av prøver til laboratorieundersøkelse på legens kontor eller innsending til medisinsk laboratorium. (Gjelder kun prøver som refunderes av trygden) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 1e</i>	64,-	5,-	59,-	F0, F1	0
701c	Innsending av prøver, utover den første sendepøven som omfattes av takst 701a	21,-	21,-	0,-	F0, F1	rep.
701d	Innsending av positiv, inkubert urinprøve	12,-	12,-	0,-	F0, F1	0

Takst	Tekst	Hon	Ref	Egen	Merk	Rep
701h	Hurtigtest/antigentest covid-19 Taksten kan kreves ved bruk av hurtigtest for covid-19. Taksten kan kun kombineres med takst 701a der det også blir gjort ordinær PCR-test i samme kontakt.	60,-	60,-	0,-		0

Merknad F1

Takstene 701a og c inkluderer utgifter til porto, forskriftsmessig prøveglass og emballasje. Takst 701c kan bare benyttes i kombinasjon med takst 701a, men den kan ikke repeteres når flere prøver av samme materiale samtidig sendes til samme laboratorium. Takst 701a kan kombineres med alle

700-takstene, unntatt takst 701h, såfremt det ikke utføres PCR-test i samme kontakt.

Merknad F2

Bruk av taksten forutsetter at analysen utføres på legekantor, legevakt eller i sykebesøk.

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
703	Inkubering av objektglassagar (inkl. prøveglass).	16,-	F0, F2	0
704j	Blod i fæces.	37,-	F0, F2	0
704k	Trichomonas vaginalis i sekret og «clue cells».	42,-	F0, F2	0
705a	Blod i fæces (prøve foretatt hjemme med utlevert impregnert materiell. Minst 3 prøver fra forskjellige dager)	25,-	F0, F2	0
705g	Manuell fremstilling og farging av blodutstryk. Oversiktsmikroskopi av blod i farget preparat eller manuell differensialtelling. <i>Ugyldig takstkombinasjon: 706f</i>	53,-	F0, F2	0
705h	Prøvetaking til chlamydiaundersøkelse	17,-	F0	0
705i	Skabbmidd eller sopp	40,-	F0	0
705j	Mikroskopisk undersøkelse av tørket/fiksert og farget preparat med spesifikk fargemetode, både mikrober og eosinofili	21,-	F0, F2	0
705k	Immunologisk CRP-test	44,-	F0, F2	0
705l	Prøvetaking til direkte immunfluorescens for Herpes	10,-	F0	0
706f	Hematologisk analyse med celleteller (trombocytmåling, differensialtelling og MCV)	67,-	F0, F2	0
706h	Immunologisk graviditetstest/HCG-test	33,-	F0, F2	0
706j	Immunologisk test for blod fra nedre del av tarmen	60,-	F0, F2	0
706k	Immunologisk test for bakterieantigen (streptokokker)	40,-	F0, F2	0
706l	Immunologisk test for virusantigen (mononukleose)	54,-	F0, F2	0
707	Taking og tyding av EKG	126,-	F0, F2	0
708a	Glukose tørrkemisk analyse (reflektometrisk/fotometrisk avlesing) <i>Ugyldig takstkombinasjon: 121a</i>	22,-	F0, F2	0
708b	Analyse av ALAT og GT	28,-	F0, F2	1
708c	Totalkolesterol	22,-	F0, F2	0
708d	Analyse av kreatinin	28,-	F0, F2	0
708e	Analyse av kalium	28,-	F0, F2	0
709	HbA1c (glykosylert hemoglobin) for bestemmelse av langtidsblodsukker	137,-	F0, F2	0
710	Trombotest/INR-test	73,-	F0, F2	0
711	Hurtigtest for påvisning av Helicobacter pylori-infeksjon	63,-	F0, F2	0
712	Kvantitativ måling av mikroalbuminuri i urin (ikke semikvantitative målinger)	132,-	F0, F2	0

Spesielle undersøkelser

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
720	Taking og tyding av EEG	160,-	F0	0
722	Neurografiundersøkelse og undersøkelse av senresponser og dekrementasjon. Elektromyografiundersøkelse (standard EMG, fibertetthet, singlefibre EMG, kvantitativ EMG, makro EMG)	182,-	F0	Rep
731a	Grampreparat eller KOH-preparat som egen undersøkelse	7,-	F0	Rep
734a	Dyrking av blodkulturer, patogene tarmbakterier, anaerobe bakterier, mykobakterier, muggsopper, dermatofytter	37,-	F0	Rep
741	Mikroskopisk sædanalyse ved fertilitetsutredning Kan ikke benyttes ved kontroll etter sterilisering <i>Ugyldig takstkombinasjon: 743b</i>	205,-	F0	0
743b	Fremstilling og gransking av cytologiske preparater (unntatt cervikovaginalt utstryk), inntil 4 glass <i>Ugyldig takstkombinasjon: 741</i>	113,-	F0	Rep
744	Mikroskopi av leddvæske med fasekontrastmikroskopi	150,-	F0	0

G. Radiologi

Merknad G1

Taksten kan benyttes av privatpraktiserende lege som gjør slik undersøkelse på egne pasienter. Det er en forutsetning at røntgenundersøkelsen skjer på legekantoret.

I tillegg til takstene 800–855 kan legen beregne en egenandel fra pasienten, jfr. takst 899.

Takst	Tekst	Hon/ref	Merk	Rep
	I. Over- og underekstremiteter			
800	Radiologiske undersøkelser. Hvis undersøkelse gjennomføres på flere kroppsdel, kan taksten repeteres per kroppsdel. Overekstremiteter: <ul style="list-style-type: none"> • Finger • Hånd • Håndleddsregion • Underarm • Albue • Overarm • Skulder Underekstremiteter: <ul style="list-style-type: none"> • Tå • Fot • Ankel • Legg • Kne • Lår 	31,-	G1	1
	II. Hals og brystorganer			
851	Lunger med 1, 2 eller flere plan.	71,-	G1	0
870	Måling av beinmineralinnhold med DXA. Taksten kan ikke benyttes ved screeningundersøkelse. Taksten kan kreves av spesialister i endokrinologi, nukleærmedisin, radiologi, revmatologi og andre med dokumentert spesialkunnskap innen fagområdet metabolske beinsykdommer. Taksten kan benyttes inntil 1 gang per år per pasient.	223,-	G1	0
	III. Egenandel			
899	Tillegg for undersøkelse (egenandel kr 267,-)		G1	0

Kapittel III

Tilskudd til fellesformål for leger

Folketrygden yter i perioden 1. juli 2021-30. juni 2022

42 428 000	kroner til	Sykehjelps- og pensjonsordning for leger
41 125 000	kroner til	Fond til videre- og etterutdanning av leger (Utdanningsfond I).
52 397 000	kroner til	Fond til fremme av allment praktiserende legers videre- og etterdanning og privatpraktiserende spesialisters etterutdanning (Utdanningsfond II).
31 548 000	kroner til	Fond til fremme av sykehuslegers videre- og etterutdanning (Utdanningsfond III).
12 429 000	kroner til	Fond for kvalitet og pasientsikkerhet.
41 441 000	kroner til	Fond for kvalitetssikring av laboratorievirksomhet utenfor sykehus
17 431 000	kroner til	Fond til fremme av allmennmedisinsk forskning

Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft den 1. juli 2021.

Andre avtaler og godtgjørelser

Honorartakster for legeerklæringer til NAV

Per 1. juli 2021

Takstene for legeerklæringer er fastsatt av NAV som vedlegg 1 til Folketrygdlovens § 21-4.

Generelt

Helsepersonell plikter etter krav fra Arbeids- og velferdsetaten (NAV) å undersøke eller intervjuer en pasient og gi de erklæringer og uttalelser som er nødvendige for å kunne vurdere rettigheter og plikter etter folketrygdloven. For dette arbeidet ytes godtgjørelse etter fastsatte takster, som fremgår at dette vedlegget: Vedlegg 1 til § 21-4.

Plikten til å gi erklæringer og uttalelser omfatter både offentlige og privatpraktiserende helsepersonell. De som blir pålagt å gi erklæringer og uttalelser, plikter å gjøre dette uten hinder av taushetsplikt. Plikten til å gi erklæringer og uttalelser gjelder uten hensyn til om behandleren har hatt stønadsmottakeren som pasient fra før.

Vedlegg 1 til § 21-4 er uttømmende. Det betyr at dersom blankett/erklæring ikke fremkommer av dette vedlegget, honoreres det ikke etter L-takstsystemet.

Behandler skal benytte takstene som er fastsatt for den enkelte blankett/erklæring. Dersom NAV ber spesialist om å fylle ut/avgi erklæring i tilknytning til spesifiserte blanketter skal spesialist benytte takstene som er fastsatt for den enkelte blankett. Taksten omfatter vanlig undersøkelse, porto og skrivnehjelp og kan ikke kombineres med konsultasjonstakst eller særtakster etter at pasienten er utredet. Dersom pasienten ikke er ferdig utredet, og utfylling av blankett/erklæring krever ytterligere undersøkelse, kan behandleren kreve takst for konsultasjon. Omkostninger til fakturering/fakturagebyr dekkes ikke.

Regninger for erklæringer skal betales innen de samme frister som gjelder for de øvrige legeregninger og må fremsettes innen 6 måneder etter at kravet tidligst kunne vært satt frem. Behandlere som har avtale om direkte oppgjør med Helseøkonomiforvaltningen (HELFO) sender krav om oppgjør for erklæringer til HELFO. Dersom behandleren ikke har avtale om direkte oppgjør, skal regningen sendes den NAV-enheten som har bedt om erklæringen. Takstene kan også benyttes av behandler uten avtale om rett til refusjon fra folketrygden.

Det er en forutsetning for å kreve honorar for utfylt erklæring at blankettene er fullstendig utfylt. Dette gjelder både bruk av korrekt blankett, samt kvaliteten på opplysningene i erklæringen. Det kan ikke kreves nytt honorar dersom behandler må skrive ny erklæring i tilfelle der den første erklæringen returneres fordi den ikke er fullstendig utfylt eller mangler opplysninger.

Svartiden bør normalt ikke overstige 3 uker for erklæringer som ikke krever egen undersøkelse av pasienten og 6 uker for erklæringer som krever slik undersøkelse. Hvis erklæring ikke kan leveres innenfor denne tidsrammen, må behandleren avtale annen leveringstid med NAV.

Takstene kan i hovedsak utløses av lege, med mindre det fremkommer noe annet under den enkelte takst.

For ytterligere beskrivelser av hver enkelt takst, vises det til rundskrivet til folketrygdloven § 21-4 andre ledd.

Erklæringer og uttalelser ifm. vurdering av arbeidsuførhet

Takster knyttet til erklæringer og uttalelser i forbindelse med vurdering av arbeidsuførhet på grunn av sykdom, skade eller lyte, herunder funksjonsvurderinger og oppfølging mot arbeid, ff. Folketrygdloven kap. 8 (Sykepenges), kap. 11 (Arbeidsavklaringspenger) og kap. 12 (Uføretrygd).

Takst	Beskrivelse	Honorar
L1	Sykmelding Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 08-07.04 «Vurdering av arbeidsmulighet/sykmelding». Også manuellterapeuter og kiropraktorer, som har rett til å dokumentere arbeidsuførhet (sykmelde), kan utløse taksten i tilknytning til pasienter de sykmelder. Manuellterapeuter og kiropraktorer har bare adgang til å dokumentere arbeidsuførhet i en periode på inntil tolv uker fra første sykefraværsdag.	21,-
L4	Utdypende opplysninger ved 7(8), 17 og 39 ukers sykmelding Gjelder Blankett NAV 08-07.04 «Vurdering av arbeidsmulighet/sykmelding». Det stilles obligatoriske, utdypende spørsmål når sykmeldingen passerer 7 (8), 17 og 39 uker. Det stilles i tillegg valgfrie spørsmål om arbeidsavklaringspenger ved 39 uker. Spørsmålene honoreres med L4 i tillegg til L1. L4 kan kreves inntil fire ganger per sykmeldingstilfelle. Også manuellterapeuter og kiropraktorer, som har rett til å dokumentere arbeidsuførhet (sykmelde), kan utløse taksten ved utdypende spørsmål ved 7 (8) ukers sykmelding, i tilknytning til pasienter de sykmelder.	84,-
L8	Tilleggsopplysninger Besvarelse av skriftlig/muntlig forespørsel fra NAV om tilleggsopplysninger ut over det som følger av tidligere utfylte erklæringer og blanketter. Dette er ikke en generell telefontakst. Også manuellterapeuter og kiropraktorer, som har rett til å dokumentere arbeidsuførhet (sykmelde), kan utløse taksten når NAV ber om tilleggsopplysninger i tilknytning til sykmeldinger de har skrevet. I de tilfeller der NAV særskilt har bedt om Blankett NAV 08-07.08 «Legeerklæring ved arbeidsuførhet» fra henholdsvis psykolog, fysioterapeut, manuellterapeut og kiropraktor, og deretter ber om tilleggsopplysninger utover det som følger av tidligere utfylt blankett, kan også disse som nevnt utløse taksten for tilleggsopplysninger.	168,-
L8	Søknad om unntak for arbeidsgiveransvar Taksten benyttes ved utfylling av legeerklæring i Blankett NAV 08-20.05 «Søknad om unntak fra arbeidsgiveransvar for sykepenger til en arbeidstaker som lider av en langvarig eller kronisk sykdom». Erklæring i skjema skal fylles ut etter anmodning fra NAV.	168,-
L40	Legeerklæring ved arbeidsuførhet Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 08-07.08 «Legeerklæring ved arbeidsuførhet». Det er NAV som vurderer behovet for, og etterspør, erklæringen. For å få rett til å utløse taksten må NAV ha bedt særskilt om at det skrives en «Legeerklæring ved arbeidsuførhet». Med særskilt menes: Skriftlig henvendelse fra NAV, hvor det uttrykkelig blir bedt om «Legeerklæring ved arbeidsuførhet», samt at det opplyses om at erklæringen vil bli honorert med takst L40. Det er altså ikke tilstrekkelig med muntlig henvisning fra NAV, eller at pasienten selv ber om erklæring på vegne av NAV. Blankett NAV 08-07.08 «Legeerklæring ved arbeidsuførhet» kan også skrives av psykolog, fysioterapeut, manuellterapeut og kiropraktor, dersom NAV særskilt etterspør dette. Dersom NAV ber spesialist om «Legeerklæring ved arbeidsuførhet» (Blankett NAV 08-07.08) skal takst L40 benyttes.	848,-
L120	Spesialisterklæring, for de 2 første timer Taksten kan benyttes når det er behov for at spesialist avgir erklæring. Taksten er forbeholdt spesialistpraksis (legespesialister og psykologspesialister). Lege som er spesialist i allmennmedisin eller samfunnsmedisin og psykolog som er spesialist i organisasjonspsykologi kan ikke utløse taksten. Taksten kan ikke utløses av annen yrkesgruppe med kontrasignering fra spesialist. For å få rett til å utløse taksten må NAV ha bedt særskilt om at det skrives en spesialisterklæring. Med særskilt menes: Skriftlig henvendelse fra NAV, hvor det uttrykkelig blir bedt om «spesialisterklæring», samt at det opplyses om at erklæringen vil bli honorert med takst L120. Det er altså ikke tilstrekkelig med muntlig henvisning fra NAV, eller at pasienten selv ber om spesialisterklæring på vegne av NAV. Dersom vedkommende spesialist likevel velger å skrive spesialisterklæring i slike tilfeller, kan det ikke ytes godtgjørelse. Taksten omfatter vanlig undersøkelse, porto og skrivehjelp og kan ikke kombineres med konsultasjonstakst eller andre prosedyretakster/særtakster. Ved behov for særskilte undersøkelser i tilknytning til erklæringen skal det benyttes takst L120 + L30 for den totale tidsbruken medgått til undersøkelse, vurdering og skriving av erklæring. Dersom pasienten i tillegg mottar behandling hos vedkommende spesialist skal det ikke benyttes L-takst for behandling, eller for tid medgått til behandling. Behandling dekkes etter egne særtakster fastsatt av HELFO. Omkostninger til fakturering/fakturagebyr dekkes ikke.	2520,-

Takst	Beskrivelse	Honorar
L30	Spesialisterklæring, tidstakst (30 min) Taksten benyttes ved skriving av spesialisterklæring (jf. L120), for hver påbegynte halvtime utover 2 timer. Taksten kan altså kun benyttes hvis spesialisten bruker mer enn 2 timer på spesialisterklæringen. Spesialisten må på anmodning kunne dokumentere og sannsynliggjøre tidsbruken. Taksten må alltid brukes i tilknytning til takst L120. Taksten kan ikke brukes alene. Se takst L120 for nærmere beskrivelse av hvem som kan kreve L30.	630,-
L60	Spesialisterklæring, avlyst Godtgjørelse til spesialist når pasient/bruker er henvist fra NAV for spesialisterklæring, og pasient/bruker ikke møter til avtalt time eller avbestiller senere enn 24 timer før timen. Taksten er forbeholdt spesialistpraksis (legespesialister og psykologspesialister). Lege som er spesialist i allmennmedisin eller samfunnsmedisin og psykolog som er spesialist i organisasjonspsykologi kan ikke utløse taksten. Taksten forutsetter at NAV har bestilt time for pasient/bruker. Taksten kan ikke repeteres. Dette gjelder også i de tilfelle der det var satt av mer tid til undersøkelse utover en time (60 minutter).	1261,-
L180	EØS – detaljert legeerklæring, Blankett NAV 45-12.00	3804,-
L180	EØS – detaljert legeerklæring, Blankett E 213	3804,-
L180	Australia- detaljert legeerklæring, Blankett AUS 109	3804,-

Møter med NAV

Med møter her omfattes dialogmøter iht. arbeidsmiljøloven § 4-6 fjerde ledd og folketrygdloven § 8-7 a. Kurs arrangert av NAV gis det ikke honorar for.

Takst	Beskrivelse	Honorar
L36	Deltagelse i dialogmøte – lege, per halvtime. Taksten gjelder leges deltakelse i dialogmøte. Taksten beregnes for arbeid i inntil en halv time, og repeteres deretter per påbegynte halvtime. Taksten forutsetter at lege har deltatt i Dialogmøte 1 med arbeidstaker og arbeidsgiver senest innen 7 uker etter at arbeidstaker har vært arbeidsufør helt eller delvis. Taksten benyttes også når lege har deltatt i dialogmøte i regi av NAV: Dialogmøte 2 senest når arbeidsuførheten helt eller delvis har vart i 26 uker, og eventuelt et dialogmøte 3 på et senere tidspunkt i sykmeldingsforløpet. Taksten kan også benyttes om det skulle være behov for ekstra dialogmøter utover dialogmøte 1, 2 og 3. Taksten kan i tillegg benyttes der den sykmeldte ikke har arbeidsgiver, og også i de tilfellene det er aktuelt med slike møter når bruker mottar arbeidsavklaringspenger. Forutsetningen for å kunne utløse dialogmøtetakst i sistnevnte tilfeller er at NAV og pasient/bruker deltar i møtet. Ved reise i forbindelse med deltakelse i dialogmøte benyttes taksten også for den tiden reisen tar til/ fra dialogmøte. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, og ikke per pasient dersom det avholdes flere dialogmøter på samme reise. Legen må på anmodning opplyse hvem det har vært holdt møte med. Taksten dekker også praksisutgifter.	647,-
L35a	Dialogmøte, avlyst – leger Godtgjørelse for dialogmøte avlyst senere enn 24 timer før møtet skulle vært avholdt. Taksten kan ikke repeteres.	1293,-
L36d	Deltagelse i dialogmøte – legespesialist (inkludert spesialister i allmennmedisin), per halvtime Taksten gjelder legespesialisters (inkludert spesialister i allmennmedisin) deltakelse i dialogmøte. Taksten beregnes for arbeid i inntil en halv time, og repeteres deretter per påbegynte halvtime. Taksten forutsetter at legespesialist har deltatt i Dialogmøte 1 med arbeidstaker og arbeidsgiver senest innen 7 uker etter at arbeidstaker har vært arbeidsufør helt eller delvis. Taksten benyttes også når legespesialist har deltatt i dialogmøte i regi av NAV: Dialogmøte 2 senest når arbeidsuførheten helt eller delvis har vart i 26 uker, og eventuelt et dialogmøte 3 på et senere tidspunkt i sykmeldingsforløpet. Taksten kan også benyttes om det skulle være behov for ekstra dialogmøter utover dialogmøte 1, 2 og 3. Taksten kan i tillegg benyttes der den sykmeldte ikke har arbeidsgiver, og også i de tilfellene det er aktuelt med slike møter når bruker mottar arbeidsavklaringspenger. Forutsetningen for å kunne utløse dialogmøtetakst i sistnevnte tilfeller er at NAV og pasient/bruker deltar i møtet. Ved reise i forbindelse med deltakelse i dialogmøte benyttes taksten også for den tiden reisen tar til/ fra dialogmøte. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, og ikke per pasient dersom det avholdes flere dialogmøter på samme reise. Legespesialisten må på anmodning opplyse hvem det har vært holdt møte med. Taksten dekker også praksisutgifter.	760,-

Takst	Beskrivelse	Honorar
L35ad	Dialogmøte, avlyst – legespesialister (inkludert spesialister i allmenntilleggsmedisin) Godtgjørelse for dialogmøte avlyst senere enn 24 timer før møtet skulle vært avholdt. Taksten kan ikke repeteres.	1519,-
L34	Godtgjørelse per km for reiseutgifter ifm. dialogmøter Følger statens reiseregulativ. Taksten kan benyttes av lege, legespesialist, manuellterapeut og kiropraktor.	4,03

Hjelpemidler

Takster knyttet til legeerklæringer og søknader ifm. stønad for å kompensere for utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet, jf. folketrykkeloven kap. 10.

Takst	Beskrivelse	Honorar
L40	Legeerklæring ved søknad om stønad til bil Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 10-07.42 «Legeerklæring for motorkjøretøy». Legeerklæringen følger med Søknad om stønad til anskaffelse av motorkjøretøy (Blankett NAV 10-07.40) og/eller Søknad om spesialutstyr til motorkjøretøy (Blankett NAV 10-07.41).	848,-
L15	Søknad om ortopediske hjelpemidler Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 10-07.10 «Søknad om ortopediske hjelpemidler». Taksten kan brukes av følgende spesialister: spesialist i ortopedisk kirurgi, fysikalsk medisin og rehabilitering. Sykehuslege med fullmakt kan også skrive slik erklæring. I tillegg kan spesialist i nevrologi, revmatologi eller indremedisin skrive erklæring ved søknad om ortoser og ortopedisk fottøy. Spesialist i pediatri kan skrive erklæring ved søknad om ortoser i barns første leveår.	318,-
L9	Legeerklæring ved søknad om hjelpemidler Taksten benyttes ved skriving av legeerklæring i tilknytning til følgende blanketter: NAV 10-07.03 BEVEG NAV 10-07.03 HØRSEL NAV 10-07.03 KOGN. NAV 10-07.03 KOMM. NAV 10-07.03 SYN Taksten kan med andre ord ikke benyttes ved kun utfylling av selve søknaden/blanketten. Det er kun selve legeerklæringen som eventuelt følger ved blanketten, enten som eget vedlegg eller som fylles inn i punkt 6 i blanketten, som honoreres.	210,-
L9	Legeerklæring ved søknad om tolkehjelp (ny bruker) Taksten benyttes ved skriving av legeerklæring i tilknytning til Blankett NAV 10-07.06 «Søknad om tolk». Taksten kan med andre ord ikke benyttes ved kun utfylling av selve søknaden/blanketten. Det er kun selve legeerklæringen som eventuelt følger ved blanketten som honoreres. Taksten kan ikke benyttes ved behov for ordinær tolkehjelp når pasienter ikke snakker norsk.	210,-
L9	Legeerklæring ved søknad om lese- og sekretærhjelp for blinde og svaksynte Taksten benyttes ved skriving av legeerklæring i tilknytning til Blankett NAV 10-07.30 «Søknad om lese- og sekretærhjelp for blinde og svaksynte». Taksten kan med andre ord ikke benyttes ved kun utfylling av selve søknaden/blanketten. Det er kun selve legeerklæringen som eventuelt følger ved blanketten som honoreres.	210,-
L25	Søknad om seksualteknisk hjelpemiddel Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 10-06.06 «Seksuallteknisk hjelpemiddel».	528,-

Hjelpestønad og grunnstønad

Takster knyttet til legeerklæringer og søknader ifm. hjelpestønad og grunnstønad, jf. folketrygdloven kap. 6.

Takst	Beskrivelse	Honorar
L25	Søknad om grunnstønad Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 06-03.04 «Krav om grunnstønad».	528,-
L25	Søknad om hjelpestønad Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 06-04.04 «Krav om hjelpestønad».	528,-

Stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom

Takster knyttet til legeerklæringer og søknader ifm. stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom, jf. folketrygdloven kap. 9.

Takst	Beskrivelse	Honorar
L8	Krav om forhåndsgodkjenning - økt antall stønadsdager med omsorgspenger Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 09-06.09 «Legeerklæring ved søknad om ekstra omsorgsdager for kronisk sykt eller funksjonshemmet barn».	168,-

Yrkesskade/yrkessykdom

Takster knyttet til legeerklæringer og søknader ifm. yrkesskade og yrkessykdom, jf. folketrygdloven kap. 13.

Takst	Beskrivelse	Honorar
L25	Legeerklæring Yrkesskade/yrkessykdom Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 13-00.41 «Legeerklæring Yrkesskade/yrkessykdom». Blankettene NAV 13-00.48 og NAV 13-00.49 skal ved håndskade vedlegges blankett NAV.13-00.41. Det ytes heller ingen tilleggs refusjon for utfylling av blankettene NAV 13-00.48 og NAV 13-00.49.	528,-
L90	Legeerklæring Yrkesskade/yrkessykdom Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 13-00.30 «Legeerklæring Yrkesskade/yrkessykdom - A». Det er ikke fastsatt særskilt honorar for blankett NAV 13-00.31 som anses som en del av arbeidet med utfylling av blankett NAV 13-00.30. Blankettene NAV 13-00.48 og NAV 13-00.49 skal ved håndskade vedlegges blankett NAV 13-00.30. Det ytes heller ingen tilleggs refusjon for utfylling av blankettene NAV 13-00.48 og NAV 13-00.49.	1902,-
L90	Yrkesskade/yrkessykdom ved hørselstap Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 13-00.11 «Yrkesskade/yrkessykdom med hørselstap».	1902,-
L90	Krigspensjon Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 31-00.01 «Krigspensjoneringen, legeerklæring».	1902,-
L25	Tannlegeerklæring ved yrkesskade Taksten benyttes ved utfylling av Blankett NAV 13-00.08 «Tannlegeerklæring ved yrkesskade». Taksten er forbeholdt tannlege.	528,-

Salærforskriften

Leger som gjør tjeneste som sakkyndige for domstoler og politiet honoreres ifølge salærforskriftene med kr. 1 085,- med virkning fra 1. januar 2021. Ved salærfastsettelsen skal salæroppgaven honoreres etter den timesats som gjaldt da oppdraget ble avsluttet.

I tidsrommet 0800-1600 på hverdager (mandag til fredag) gis godtgjøring for reisetid og annet fravær. Til andre tider gis godtgjøring for reisetid. Det ytes ikke godtgjørelse for reisefravær under ½ time. Salæret for reisetid og annet fravær fastsettes til halvparten av salærsatsen.

Salærberettiget med fast lønn tilstås ikke fraværs godtgjøring i arbeidstiden, med mindre vedkommende kan dokumentere trekk i lønn under fraværet fra sitt faste arbeidssted.

Utgifter som påløper i forbindelse med fravær, f.eks. utgifter til reise, opphold osv., skal ikke honoreres etter salærforskriften, men utbetales i henhold til satsene i statens reiseregulativ.

I stedet for ovennevnte timesatser har Justis- og beredskapsdepartementet fastsatt følgende stykkprissatser for medisinsk sakkyndig etter salærforskriften § 2 tredje ledd:

a.	For sakkyndig likundersøkelse i form av rettsmedisinsk obduksjon Hverdager fra kl 0700-2000	kr 2 955,-
	Hverdager etter kl 2000, lør-, søn- og helligdager og offentlige høytidsdager. Fra kl 1500 dagen før helligdager og offentlige høytidsdager	kr 5 172,-
b.	For sakkyndig likundersøkelse i form av likskue Hverdager fra 0700-2000	kr 915,-
	Hverdager etter kl 2000, lør-, søn- og helligdager og offentlige høytidsdager. Fra kl 1500 dagen før helligdager og offentlige høytidsdager	kr 1 608,-
c.	For uttak av blodprøve i farskapssaker per prøve	kr 287,-
d.	Blodprøveuttak foretatt av leger, off. godkjente sykepleiere eller bioingeniører av påvirkede motorvognførere Hverdager fra kl 0700-2000	kr 557,-
	Hverdager etter kl 2000, lør-, søn- og helligdager og offentlige høytidsdager. Fra kl 1500 dagen før helligdager og offentlige høytidsdager	kr 973,-
	For leger som foretar klinisk test og blodprøveuttak av påvirkede motorvognførere Hverdager fra kl 0700-2000	kr 755,-
	Hverdager etter kl 2000, lør-, søn- og helligdager og offentlige høytidsdager. Fra kl 1500 dagen før helligdager og offentlige høytidsdager	kr 1 694,-
e.	For sakkyndig undersøkelse i voldtektstilfeller/ved seksuelle overgrep Hverdager fra kl 0700-2000	kr 2 710,-
	Hverdager etter kl 2000, lør-, søn- og helligdager og offentlige høytidsdager. Fra kl 1500 dagen før helligdager og offentlige høytidsdager	kr 4 686,-

For leger som bare foretar klinisk test godtgjøres etter ordinær timesats etter reglene i salærforskriften.

Satsene for blodprøveuttak som er angitt under pkt. d gjelder både for enkle og utvidede prøver.

Statsavtalen

Avtale mellom staten ved Helse- og omsorgsdepartementet, KS og de regionale helseforetakene på den ene siden og Legeforeningen på den andre om økonomiske vilkår for allmennleger med kommunal fastlegeavtale og spesialister med avtalepraksis.

Del I Generelle bestemmelser

1.1 Forankring m.v.

Denne avtalen er inngått under henvisning til helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-1, 3-2, pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 med tilhørende forskrifter.

1.2 Virkeområde

Denne avtalen omfatter økonomiske vilkår for leger i fastlegeordningen, bestemmelser om listeregulering, tilskudd til leger i særskilte kommuner og bestemmelser om godtgjøring i kommuner der fastlegeordningen er suspendert.

Avtalen omfatter også bestemmelser om driftstilskudd for legespesialister med avtalepraksis med de regionale helseforetakene.

Avtalen omfatter bestemmelser om honorartakster for allmennleger og for legespesialister med avtalepraksis med de regionale helseforetakene.

1.3 Partsforhold

Parter i denne avtalen er staten ved Helse- og omsorgsdepartementet, KS og de regionale helseforetakene på den ene siden og Den norske legeforening på den andre siden.

1.4 Andre avtaler

Det er inngått rammeavtale mellom KS og Den norske legeforening om drift av allmennpraksis i fastlegeordningen i kommunene (kommuneavtalen). Avtale er også inngått mellom Oslo kommune og Den norske legeforening.

Det er også inngått tariffavtale for allmennleger innenfor fastlegeordningen som har ansettelsesforhold i kommunen.

Det er inngått rammeavtale mellom de regionale helseforetakene og Den norske legeforening om avtalepraksis for legespesialister.

Denne avtale og sentral kommuneavtale skal ved senere revisjon søkes forhandlet og tatt stilling til samlet, med mindre partene er enige om å fravike dette.

1.5 Varighet mm

Denne avtalen gjelder fra 1. juli 2021 til 30. juni 2022.

Det vises for øvrig til forhandlingsprotokoll av 25. juni 2021.

Del II Allmennleger

2.1 Basistilskudd for allmennleger

Kommunen utbetaler allmennlegene basistilskudd per registrert person per år på legens liste. Det er fra 1. mai 2020 innført et knekkpunkt i basistilskuddet. Fra 1. juli 2021 utgjør basistilskuddet 642 kroner per listeinnbygger inntil 1000 listeinnbyggere. Fra listeinnbygger 1001 og opptil 2500 utgjør basistilskuddet 526 kroner pr listeinnbygger.

Kommunen betaler grunntilskudd for fastlegeavtaler med en liste under 500 listeinnbyggere forutsatt at listetaket for avtalen er 500 eller flere listeinnbyggere. Grunntilskuddet utbetales i stedet for basistilskudd. Grunntilskuddet er knyttet til en fastlegeavtale. Grunntilskuddet utgjør basistilskuddet svarende til en fastlegeliste med 500 listeinnbyggere. Grunntilskuddet kan mottas i inntil to år fra fastlegeavtalen er inngått. Dersom fastlegeavtalen i løpet av de to årene får en listelengde større enn 500 listepasienter utbetales basistilskudd i stedet for grunntilskudd.

2.2 Basistilskudd i kommuner med under 5 000 innbyggere

I kommuner med mindre enn 5 000 innbyggere skal det i tillegg til basistilskudd etter punkt 2.1, gis et utjamningstilskudd til fastleger dersom gjennomsnittlig listelengde i kommunen er lavere enn 1 200 personer. Utjamningstilskuddet skal svare til differansen mellom basistilskudd for referanselisten på 1 200 personer og gjennomsnittlig listelengde for antall opprettede fastlegestillinger eller hjemler i kommunen.

Utjamningstilskuddet er likt for alle fastlegene i kommunen uavhengig av den enkeltes listelengde.

2.3 Listeregulering

2.3.1 Eventuell endring av listetak som kan pålegges etter § 12 a i fastlegeforskriften

Kommunen kan stille vilkår om at den enkelte fastlege påtar seg ansvar for et nærmere bestemt antall perso-

ner. Det antall personer kommunen kan pålegge er fastsatt i fastlegeforskriften § 12, 1. ledd, bokstav a. Fra innføringen av fastlegeordningen er antallet fastsatt til 1500 ved fulltids kurativt årsverk.

Dersom det etter innføringen av reformen er behov for endringer av denne bestemmelsen skal partene drøfte alternative løsninger. Basert på drøftelsen med partene kan departementet foreta endringer i forskriften etter ordinær høring.

Ved vurdering av om tallet skal endres skal det bl.a. legges vekt på endringer i helsetjenesten, spesielt oppgaveoverføring til fastleger, arbeidsvolum og omfanget av de arbeidsoppgaver som er eller vil bli tillagt fastlegen.

Protokolltilførsel: Fra statens side legges det til grunn at eventuelle endringer i fastlegeforskriften § 12, 1. ledd bokstav a, ikke vil bli gjort uten at Den norske lægeforening og KS gir sin tilslutning.

2.3.2 Åpning av lukkede lister

Lister som er lukket, åpnes automatisk når antallet på listen faller til 10 under det tak som er satt for praksisen. Legen skal få melding når listen lukkes eller åpnes.

2.4 Godtgjørelse til leger ved suspensjon av fastlegeordningen

Leger i kommuner der fastlegeordningen er suspendert godtgjøres med et tilskudd fra kommunen på kroner 735 230 per år for fullt kurativt årsverk. Tilskuddet avkortes i forhold til eventuelt redusert kurativt arbeidstid. Leger som ved suspensjon er fastlege i kommunen skal likevel ikke ha lavere tilskudd per måned enn gjennomsnittlig basistilskudd de siste tre månedene før suspensjonen.

For øvrig kan legen kreve honorartakster i henhold til punkt 4.1 i denne avtalen.

For å få kommunalt tilskudd må legen ha avtale med kommunen. Avtalen mellom KS og Den norske legeforening om drift av fastlegepraksis skal gjelde så langt det passer.

Del III. Spesialister med avtalepraksis med de regionale helseforetakene

3.1 Driftstilskudd for leger med driftsavtale med de regionale helseforetakene

De regionale helseforetakene yter driftstilskudd til leger med avtale om avtalepraksis, jf rammeavtale mellom de regionale helseforetakene og Den norske legeforening om avtalepraksis for legespesialister.

Driftstilskuddet betales etter følgende skala:

Klasse	Beløp per år, fra 1. juli 2021
1	Kr. 988 370,-
2	Kr. 1 148 450,-
3	Kr. 1 472 050,-

Plassering i klasse baseres på den enkelte spesialists behov for rom, teknisk utstyr og hjelpepersonell. Plasseringen skjer etter lokale forhandlinger mellom de regionale helseforetakene og den enkelte spesialist.

Driftstilskuddet utbetales forholdsmessig etter legens avtalte tid for behandlende virksomhet i privat praksis. Det kan ikke inngås driftstilskuddsavtaler som utgjør mindre enn 1/5 av fullt driftstilskudd. Nærmere bestemmelser i forbindelse med driftstilskuddet er gitt i avtale mellom de regionale helseforetakene og Den norske legeforening om avtalepraksis for legespesialister.

Når de regionale helseforetakene setter som vilkår at avtalepraksisen skal utøves fra flere kontorsteder, fastsettes kompensasjonen for dokumenterte merkostnader etter drøftinger mellom foretaket og den enkelte spesialist.

Del IV Honorartakster og tilskudd til fellesmål

4.1 Honorartakster

Leger med fastlegeavtale og legespesialister med avtalepraksis med de regionale helseforetakene kan kreve honorarer i henhold til den forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege gjeldende fra 1. juli 2021, jf vedlegg.

Legene skal ha oppslag som viser prisene for de enkelte tjenester, på venteværelse eller annet sted som er lett synlig for pasienten. Med pris menes den egenandel pasienten selv skal betale. Pasientene skal uoppfordret gis kvittering hvor prisene på de enkelte tjenester er spesifisert.

4.2 Tillegg for leger med særlig høy husleie

Leger som i henhold til tidligere avtale om driftstilskudd og takster har fått tilskudd for særlig høy husleie, beholder tilskuddet som en personlig ordning så lenge legen fortsatt driver fra samme lokaler. Ved flytting til andre lokaler bortfaller tilskuddet.

Høyt tilskudd utgjør kr 25 000 per år og lavt tilskudd utgjør kr 15 000 per år.

Tilskuddet reguleres ikke.

4.3 Tilskudd til fellesformål

Folketrygden yter i perioden 1. juli 2021- 30. juni 2022

42 428 000	kroner til	Sykehjelps- og pensjonsordning for leger
41 125 000	kroner til	Fond til videre- og etterutdanning av leger (Utdanningsfond I).
52 397 000	kroner til	Fond til fremme av allment praktiserende legers videre- og etterutdanning og privatpraktiserende spesialisters etterutdanning (Utdanningsfond II).
31 548 000	kroner til	Fond til fremme av sykehuslegers videre- og etterutdanning (Utdanningsfond III).
12 429 000	kroner til	Fond for kvalitet og pasientsikkerhet.
41 441 000	kroner til	Fond for kvalitetssikring av laboratorievirksomhet utenfor sykehus
17 431 000	kroner til	Fond til fremme av allmennmedisinsk forskning

Del V Felles mål for tjenester og løsninger

5.1 Krav til IKT-systemer i legepraksis

Med de unntak som følger av forskrift om unntak fra pålegg om innsending av krav om direkte økonomisk oppgjør elektronisk over linje av 7. desember 2009 nr. 1746 skal alle legekantor oppfylle følgende minstekrav til IKT:

- Alle legekantor skal ha et elektronisk pasientjournalssystem. EPJ- systemet skal støtte sending og mottak av elektroniske meldinger.
- Alle legekantor skal være tilknyttet Norsk Helsenett.
- Alle legekantor skal ha digitale sertifikat for kryptering og signering av meldinger (PKI).
- Alle legekantor skal oppfylle «Norm for informasjonssikkerhet i Helse sektoren», gjeldende pr 1. juli 2011.

5.2. Drøfting

Partene drøfter videreutvikling av IKT systemer i legepraksis i forbindelse med årlig revisjon av statsavtalen.

Avtale om veiledende honorar og retningslinjer for lege-undersøkelse for forsikringselskap

I Generelt

Formålet med å utlevere/innhente helseopplysninger er å gi selskapet et forsvarlig og objektivt grunnlag for vurdering av søknad om forsikring eller av de erstatningsmessige konsekvenser etter en ulykke eller sykdom.

Selskapet og legen skal påse at det ikke utleveres opplysninger fremkommet ved prediktiv eller presymptomatisk genetisk testing i strid med bioteknologilovens § 5-8, samt at helseopplysninger om identifiserbar tredjeperson verken utbes eller utleveres.

II Krav til erklæringer

1. Innhenting av helseopplysninger i form av legeerklæring skal normalt skje etter pasientens skriftlige samtykke. Kopi av samtykke skal vedlegges forespørselen om erklæring. Det kan gjøres unntak fra skriftlighetskravet dersom det er nødvendig for å beskytte pasientens vitale interesser, og pasienten ikke er i stand til å bekrefte samtykket skriftlig. Ved bruk av elektronisk samtykke foreligger ikke slikt skriftlig samtykke. Forsikringselskapet skal også i disse tilfellene dokumentere at samtykket er gitt.
1. Følgende krav må minst være oppfylt:
  - a. Bekreftelse av at kunden har avgitt elektronisk fullmakt, med forsikringselskapets garanti for at fullmakt er gitt
  - b. Beskrivelse av omfanget av fullmakten
  - c. Dato for når fullmakten er gitt
  - d. Ved tvist om fullmakt fra kunden er gitt, skal forsikringselskapet fremskaffe original dokumentasjon.
2. Legeerklæringene skal tilfredsstillende de krav som er satt i helsepersonelloven og Legeforeningens etiske regler. Erklæringen skal gi en forsvarlig og objektiv beskrivelse og vurdering av de forhold erklæringen omhandler, samt redegjøre for de opplysninger som er lagt til grunn for vurderingen. Erklæringen skal inneholde de vurderinger og opplysninger legen sitter inne med, og som vedkommende forstår vil ha relevans for saken. Ved tegning av forsikring kan selskapet ikke be om helseopplysninger som ligger mer enn ti år tilbake i tid.
3. For å gjøre honoreringen forutsigbar, skal skjemanummer eller honorarsats i størst mulig grad fremgå av forespørselen fra forsikringselskapet.
4. Svartiden skal normalt ikke overstige 3 uker for erklæringer som ikke omfatter egen legeundersøkelse av pasienten, og 5-6 uker for skjemaer som krever slik undersøkelse. Med svartid forstås tiden fra poststemplets dato for selskapets henvendelse til poststemplets dato for legens svar.
5. Honorar fra selskapet skal normalt være utbetalt innen 3 uker fra dato for mottatt skjema.
6. Dersom det foreligger standard skjema, kan legen velge å benytte dette i besvarelsen. Leger som har EPJ system, skal ellers gi erklæringer i standard brevformat fra dette systemet. Svarene nummereres i samsvar med spørsmålsnummereringen i forsikringselskapets forespørsel.
7. Det kan angis spesielle kvalitetskrav for hvert enkelt skjema/oppdrag. Det partssammensatte fagutvalget kan utarbeide nærmere normer og evt. standarder for dette.
8. Den norske legeforening og dens berørte yrkesforeninger forplikter seg til aktivt å medvirke til at den kvalitets- og standardforbedring av legeerklæringene som avtalen forutsetter, blir realisert.

III Særlig om utlevering av pasientjournal

1. Innhenting av helseopplysninger i form av hele eller deler av pasientjournal skal bare skje på grunnlag av pasientens samtykke.
2. Tegning av forsikring skjer på bakgrunn av pasientens egenerklæring. Ved behov for utfyllende dokumentasjon kan selskapet be om særskilt legeerklæring. Det er ikke adgang for selskapet til å be om pasientjournal ved tegning, med mindre det foreligger konkret mistanke om at pasienten eller legen holder opplysninger tilbake. I slike tilfeller kan selskapet be om nødvendige og relevante utdrag fra pasientjournalen, jf. punkt 5.

3. Ved saksbehandling i forbindelse med oppgjør kan selskapet be om særskilt legeerklæring og relevante deler av akuttnotater knyttet til den aktuelle skadehendelsen dersom det foreligger behov for dokumentasjon av helseopplysninger, forutsatt at pasienten har gitt samtykke på fullmaktskjema.
4. Ved behov for ytterligere informasjon eller presiseringer skal også dette som hovedregel skje ved innhenting av ytterligere legeerklæring. I spesielt kompliserte oppgjørssaker kan selskapet i tillegg be om nødvendige og relevante utdrag fra pasientjournalen. Det skal spesifiseres hva slags opplysninger som er nødvendige og relevante, og aktuelt tidsrom. Legen foretar vurderingen av hva som er nødvendig på bakgrunn av selskapets spesifisering.
5. I spesielt kompliserte oppgjørssaker, der det ikke er mulig å gjøre en forsvarlig vurdering av årsaken til personskaaden/sykdommen og/eller de medisinske/erhvervsmessige konsekvenser av ulykken/sykdommen uten ytterligere dokumentasjon, kan selskapet etter nytt samtykke fra kunden be om uredigert kopi av pasientjournalen. Også i tilfeller der det foreligger konkret mistanke om at lege eller pasient holder opplysninger tilbake, kan det bes om uredigert kopi av pasientjournalen, forutsatt at dette er dekket av fullmakt.
6. Det er som hovedregel ikke anledning til å kreve utlevert hele eller deler av pasientjournal uten at det er bedt om legeerklæring vedrørende de aktuelle problemstillinger. Unntak kan gjøres i særlig kompliserte saker der det tidlig i saksbehandlingen er åpenbart at det er nødvendig å innhente hele eller deler av pasientjournal. Forsikringsselskapet skal begrunne henvendelser etter denne unntaksbestemmelsen.
7. Dersom hele eller deler av uredigert pasientjournal skal utleveres, sendes denne selskapets lege, med mindre selskapet ikke har lege knyttet til seg.
8. Selskapet skal føre statistikk over omfanget av innhenting av hele eller deler av uredigert pasientjournal.

IV Veiledende honorarer

Skjema nr.	Skjema	Honorar kr	Honorar kr etter 6 uker (se pkt 3a)
1	Livs- og pensjonsforsikring		
1.1	Legeundersøkelse og helseerklæring, 1,5 -2 timers arbeid	3 070,-	2820,-
1.2	Dødsattest	585,-	370,-
1.3	Legeerklæring ved krav om erstatning ved uførhet		
1.3.1	Legeerklæring ved første gangs krav om uføeerstatning	1770,-	1010,-
1.3.2	Legeerklæring ved senere krav	910,-	550,-
1.4	Legeerklæring etter forespørsel fra forsikringsselskapet ved tegning, 30–45min -arbeid. <i>Dersom forsikringsselskapenes spørsmål innebærer arbeid som i omfang klart overstiger dette, forutsettes at det på forhånd avtales særskilt honorar.</i> <i>Ved flere skjemaer blir 1. honovert med full sats og resten med ½ sats per -skjema. Tilsvarende gjelder ved oppfølgende henvendelser.</i>	1175,-	700,-
2	Skadeforsikring/yrkesskade		
2.1	Legeerklæring ved personskade	1170,-	715,-
3	Sakkyndigerklæring		
3.1	Sakkyndigerklæring spesielt utbedt fra selskapet	Honoreres per time etter avtale med selskapet	
4	Utlevering av journal til forsikringsselskapet		
4.1	Utlevering av redigert journalutskrift etter spesifisert forespørsel om relevante opplysninger og basert på egen samtykkeerklæring, jf punkt II	1720,-	805,-
4.2	Utlevering av fullstendig uredigert journal etter forespørsel basert på spesiell samtykkeerklæring, jf punkt II. Journalutskriften sendes selskapets lege	875,-	540,-
4.3	Utlevering av enkelt journalnotat («akuttnotat») etter forespørsel basert på samtykkeerklæring.	430,-	260,-

Honorarsatsene under punkt 1 gjelder for arbeid som i omfang tilsvarende skjemaer fra Nemnda for helsebe-
dømmelse (LU-skjema) eller tilsvarende skjema. Dette gjelder uavhengig av om slikt skjema benyttes, eller
henvendelsen kommer som spørsmål eller forespørsel om erklæring, se tidsangivelse i oversikten overfor.
Dersom forsikringssekskapenes spørsmål innebærer arbeid som i omfang klart overstiger dette, forutsettes at
det på forhånd avtales særskilt honorar.

Inkludert i honorarsatsen i 1.1. er prøver i samme omfang som følger av skjema (LU-skjema) for legeun-
dersøkelse ved tegning av forsikring utarbeidet av Nemnden for helsevurdering, se vedlegg 1.

Eventuelt fakturagebyr kommer i tillegg, og honoreres med inntil kr 65 (dette gjelder også om fakturering
er overlatt til andre).

V Avtalens varighet og regulering

Avtalen gjelder fra 1. juli 2021 til 30. juni 2023. Partene er enige om å revidere honorarsatsene pr 1. juli
2022 i tråd med inntektskomponenten i normaltariffoppgjøret.

Med mindre avtalen er sagt opp av en av partene minst 3 måneder før utløpsdato, fornyes avtalen per 1.
juli for ett år av gangen.

Avtale om veiledende honorar og retningslinjer for helse-opplysninger mellom Statens pensjonskasse og Den norske legeförening

I Generelt

Denne avtalen er inngått mellom Statens pensjonskasse og Den norske legeförening. Den regulerer inn-
henting av helseopplysninger og fastsetter størrelsen på honorarsatsene. Formålet med å innhente helseopp-
lysninger er å gi Statens pensjonskasse (heretter SPK) et forsvarlig og objektivt grunnlag for vurdering av
pensjons- og erstatningsmessige konsekvenser etter en ulykke eller sykdom.

Partene er inneforstått med at ovennevnte retningslinjer kan kreves endret dersom ny lovgivning gir
grunnlag for det.

SPK og legen skal påse at det ikke utleveres opplysninger fremkommet ved prediktiv eller presympto-
matisk genetisk testing i strid med bioteknologilovens § 5-8, samt at helseopplysninger om identifiserbar
tredjeperson verken utbes eller utleveres.

II Krav til erklæringer

SPK er underlagt lov om Statens pensjonskasse, og rett til innhenting av helseopplysninger følger av lovens
§§ 31, jf. 45. I de tilfeller det ikke følger av hjemmel i lov, skal innhenting av helseopplysninger skje etter
skadelidte/medlemmets samtykke.

Legeerklæringene skal tilfredsstillende de krav som er satt i helsepersonelloven og Legeföreningens etiske regler.
Erklæringen skal gi en forsvarlig og objektiv beskrivelse og vurdering av de forhold erklæringen omhandler,
samt redegjøre for de opplysninger som er lagt til grunn for vurderingen. Erklæringen skal inneholde de vurde-
ringer og opplysninger legen sitter inne med, og som vedkommende forstår vil ha relevans for saken.

Svartiden skal normalt ikke overstige 3 uker for erklæringer som ikke omfatter egen legeundersøkelse av
pasienten, og 5-6 uker for skjemaer som krever slik undersøkelse. Honorar fra SPK skal normalt være utbe-
talt innen 3 uker fra dato for mottatt skjema.

Frem til det foreligger standard skjema innarbeidet i legens journalsystem kan legen velge å gi erklæringer
i standard brevformat fra journalsystemet. Svarene nummereres i samsvar med spørsmålsnummereringen i
SPKs forespørsel.

Den norske legeförening og dens berørte yrkesföreninger forplikter seg til aktivt å medvirke til at den
kvalitets- og standardforbedring av legeerklæringene som avtalen forutsetter, blir realisert.

III Særlig om utlevering av pasientjournal

Innhenting av helseopplysninger i form av hele eller deler av pasientjournal skal bare skje på grunnlag av pasientens samtykke.

Ved saksbehandling i forbindelse med oppgjør kan SPK be om særskilt legeerklæring og eventuelt relevante deler av akuttnotater knyttet til den aktuelle skadehendelsen dersom det foreligger behov for dokumentasjon av helseopplysninger, forutsatt at pasienten har gitt samtykke på fullmaktskjema.

Ved behov for ytterligere informasjon eller presiseringer skal også dette som hovedregel skje ved innhenting av ytterligere legeerklæring. I spesielt kompliserte oppgjørssaker kan SPK i tillegg be om nødvendige og relevante utdrag fra pasientjournalen. Det skal spesifiseres hva slags opplysninger som er nødvendige og relevante, og aktuelt tidsrom. Legen foretar vurderingen av hva som er nødvendig på bakgrunn av SPKs spesifikasjon.

I spesielt kompliserte oppgjørssaker, der det ikke er mulig å gjøre en forsvarlig vurdering av årsaken til personskaden/sykdommen og/eller de medisinske/erhvervsmessige konsekvenser av ulykken/sykdommen uten ytterligere dokumentasjon, kan SPK etter nytt samtykke fra kunden be om uredigert kopi av pasientjournalen. Også i tilfeller der det foreligger konkret mistanke om at lege eller pasient holder opplysninger tilbake, kan det bes om uredigert kopi av pasientjournalen, forutsatt at dette er dekket av fullmakt.

Det er ikke anledning til å kreve utlevert hele eller deler av pasientjournal uten at det er bedt om legeerklæring vedrørende de aktuelle problemstillinger.

Dersom hele eller deler av uredigert pasientjournal skal utleveres, sendes denne selskapets lege med mindre enheten ikke har lege knyttet til seg.

SPK skal føre statistikk over omfanget av innhenting av hele eller deler av uredigert pasientjournal.

IV Veiledende honorarer

Skjema nr.	Skjema	Honorar kr	Honorar kr etter 6 uker (jf pkt 3)
1	Uførepensjon		
1.1	Legeerklæring ifbm uførepensjon	1490,-	
1.2	Legeerklæring ved søknad om fortsatt/forhøyet uførepensjon	740,-	
1.3.2	Sakkyndigerklæring	Honoreres (per time -etter avtale med SPK)	
2	Yrkesskade		
2.1	Legeerklæring ved personskade	1120,-	760,-
2.1	Sakkyndigerklæring spesielt utbedt fra SPK	Honoreres (per time -etter avtale med SPK)	
4	Utlevering av journal til Statens Pensjonskasse		
	For utlevering av journal til SPK etter særskilt spesifisert fullmakt fra pasient, kan legen beregne seg følgende honorar:		
	Redigert journalutskrift	1650,-	840,-
	Uredigert journal	840,-	560,-
	Enkelt journalnotat ("akuttnotat")	410,-	270,-

Faktura med krav om honorar skal om praktisk og teknisk mulig sendes på standard elektronisk handelsformat (EHF). Pasientens identitet skal fremgå klart av fakturaen.

Eventuelt gebyr knyttet til utsendelse av faktura honoreres med inntil 60 kroner.

V Avtalens varighet og regulering

Avtalen gjelder fra 1. juli 2021 til 30.juni 2023.

Med mindre avtalen er sagt opp av en av partene minst 3 måneder før utløpsdato, fornyes automatisk avtalen per 1. juli for ett år av gangen.

F. Veiledende honorarer for diverse helbredsattester

1. Oversikt over systemer for prisfastsetting for attester og erklæringer

Refusjonsordningene i Normaltariffen gjelder med noen unntak bare behandling av personer for sykdom, skade eller lyte. Normaltariffens takster dekker i prinsippet aldri legens honorar for attestutstedelser.

Enkelte ganger må informasjon avgis vederlagsfritt. Dette kan gjelde utlevering av hele eller deler av pasientjournalen til f.eks. Helsetilsynet eller NAV i forbindelse med kontroll (under forutsetning av at dette er nødvendig informasjon jf. legens taushetsplikt). Slike uttalelser er ikke å forstå som erklæring/attest.

Det er forskjellige systemer for godtgjøring av arbeidet med attester og erklæringer:

1. Attester til NAV, hvor honoraret er fastsatt ensidig av Staten ved Arbeids- og inkluderingsdepartementet (det såkalte L-takst systemet).
2. Attester til forsikringsselskap, hvor veiledende honorar er avtalt i forhandlinger mellom Finans Norge (FNO) og Legeforeningen.
3. Attester til Statens Pensjonskasse hvor veiledende honorar er avtalt i forhandlinger mellom Statens Pensjonskasse (SPK) og Legeforeningen.
4. Andre sakkyndigerklæringer til det offentlige, for eks. til barnevern og i straffesaker. I straffesaker skal salærforskriften legges til grunn, enten stykkprissatsene der slike er fastsatt, eller den generelle satsen, pt. 965 kroner pr. time. I barnevernsaker er det fastslått av Barne- og likestillingsdepartementet at salærforskriftens generelle timesats skal legges til grunn dersom avgivelse av opplysninger til barnevernet krever en bearbeiding fra legens side.

2. Når det ikke finnes bindende satser – krav til prisopplysning

Næringsdrivende leger er avhengig av godtgjøring fra oppdragsgiver også for attester og erklæringer som faller utenfor disse gruppene. Dette kan være for eksempel pasienten selv, arbeidsgiver eller offentlige instanser.

2.1 Elementer i prisfastsettingen

Utarbeidelse av erklæringer bør prissettes i forhold til:

- Medgått tid (herunder både skriving og evt. klinisk undersøkelse)
- Kompetanse (spesialistkompetanse eller annen særskilt kompetanse)
- Evt. nødvendig utstyr/ forbruksmateriell
- Driftsutgifter i praksis
- Evt. ekspedisjonskostnader

Attestasjonsarbeid vil kunne omfatte undersøkelse av pasienten, innhenting av supplerende opplysninger, kontakt med tredjeperson, samt medgått tid til å utarbeide attesten. For leger som er næringsdrivende, er det naturlig å legge til grunn at inntekten av attestasjonsarbeid ikke bør avvike vesentlig fra inntekt som følger av kurativ virksomhet.

Ved utarbeidelse av mindre omfattende attester og legeerklæringer vil det være naturlig å beregne godtgjøringen pr. påbegynt halvtime, eller 15 minutter).

2.2 Prisopplysningsplikt

Prisopplysningsforskriften stiller krav til at det så langt det er praktisk mulig, skal opplyses om prisene for de tjenestene som utføres. Prisinformasjonen skal gis ved prisoppslag eller ved at prisliste er utlagt på venterommet, slik at informasjonen er lett synlig for pasienten.

Prisopplysningsforskriftens krav kan oppfylles ved at det opplyses hva som er den aktuelle timesats, og at fakturering skjer etter medgått tid. Alternativt kan det settes opp standardiserte satser i forhold til den enkelte erklæring og den tid og de ressurser som erfaringsmessig medgår til denne.

Legeforeningen antar at sistnevnte modell i størst grad gir forutsigbarhet for pasientene og forhindrer unødvendig usikkerhet om prisfastsettingen.

Der hvor det ikke er fastsatt forhåndspriser bør avtale inngås før arbeidet påbegynnes. Dette er særlig viktig der hvor det er betydelige myndighetskrav til attestens innhold, men hvor pasienten selv må betale, for eksempel i utlendingsaker.

2.3 Hvem skal betale?

Det er viktig at det avklares hvem som er oppdragsgiver. Dersom ingen spesiell instans har påtatt seg betalingsansvaret, er det alminnelige prinsipp at man må forholde seg til den man avtaler tjenesten med, og innkreve betalingen fra denne.

Honorar for forebyggende arbeid

Honorar for ulike typer kontroller/undersøkelser:

- Graviditetskontroller og post partum kontroll. Se takst 217.
- Refunderes fullt ut av trygden etter normaltariffens satser.
- Prevensjonsveiledning. Ved første gangs veiledning se takst 110. Senere innsetting og skifte av spiral se takst 214.
- Undersøkelser og behandling av smittekilde ved mistanke om kjønnssykdom. Her ytes full refusjon etter normaltariffens satser.
- Genetisk veiledning og utredning ved spesialist, jfr. takst nr. 7.
- Tverrfaglig klientrettet samarbeid: (Se takst 14 og 14d).
- Forebyggende helsearbeid: Det må avtales godtgjørelse per time.

Honorar for øvrig forebyggende arbeid

Med unntak for honorarene ovenfor honoreres ikke forebygging over normaltariffen. I de tilfeller legen blir bedt om å utføre helseforebyggende arbeid anbefales det å inngå særskilt avtale om honorering basert på medgått tid, kompetanse, materiell og utstyr.

Veiledende takster for legetjeneste ved idrettsarrangement

	Enkeltarrangement	Kr 1045/time
	Praksistillegg for selvstendig næringsdrivende	kr 460/time
	Satsene brukes også for planleggings- og etterarbeid	
	Reiseutgifter og diett dekkes etter statens satser.	
2)	Lege som følger lag/landslag på reiser	kr. 4030/døgn
	Reiseutgifter og diett til og fra lagets avreise dekkes etter statens satser.	
3)	Ved langvarig engasjement	
	Det inngås individuelle avtaler om lønn og dekning av eventuelle praksisutgifter som måtte påløpe.	

Den norske legeforenings sekretariat

Internett: www.legeforeningen.no
Besøksadresse: Legenes hus, Akersgata 2
Postadresse: Postboks 1152 Sentrum, 0107 Oslo
Telefon: 23 10 90 00
Telefaks: 23 10 90 10
E-post: legeforeningen@legeforeningen.no

Utgiver: Den norske legeforening
Avdeling for Jus og arbeidsliv
Telefon 23 10 90 00

**Spørsmål
angående takstene:** Avdeling for Jus og arbeidsliv
forhandling@legeforeningen.no
Telefon 23 10 90 00

**DEN NORSKE
LEGEFORENING**